

**PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

A könyvelő szakma digitális forradalma

Témavezető: Simonné Romsics Erika

Külső konzulens: Dr. Vargáné Benkő Anikó

Tóth Réka

Nappali tagozat

Pénzügy és számvitel szak

Számvitel szakirány

2021

PANNON EGYETEM

Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

NYILATKOZAT

a szakdolgozat/zároldolgózat digitális formátumának benyújtásáról

(Szövegszerkesztővel történő kitöltés után nyomtatandó egy példányban.)

Hallgató neve:	Tóth Réka		
Szak:	Pénzügy és számvitel		
Szakirány (ha van):	Számvitel		
Neptun kód:	KX1A0F	Védés éve:	2021
Szakdolgozat/zároldolgózat címe:	A könyvelő szakma digitális forradalma		
Témavezető (belső konzulens) neve:	Romsics Erika		
Gyakorlóhelyi (külső) konzulens neve:	Dr. Vargáné Benkő Anikó		
Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:	digitalizáció, automatizáció, könyvelés története, könyvelés jövője, fejlődés,		

Kérjük a szerzői döntésnek megfelelő opciót aláhúzni:

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy szakdolgozatomat/zároldolgózatomat az egyetem az interneten a nyilvánosság számára repozitóriumában közzétegye.

A hozzájárulás szerzői feltételei:

- mások számára a közzététel semmilyen formában nem engedélyezett,
- a dolgozat magáncélra letölthető, a forrás és nevem megjelölésével szabadon idézhető, de az idézést meghaladó felhasználás (átvétel) tilos,
- hozzájárulásom időtartamra nem korlátozott és bármikor visszavonható.

Hozzájárulás hiányában a dolgozat csak az egyetem könyvtáraiban az arra kijelölt számítógépeken, képernyős megtekintéssel kutatható. Egyéb hozzáférés, többszörözés nem engedélyezett.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom/zároldolgózatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: 2020.12.20.

.....Tóth Réka s.k.....
hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

Dátum: 2021.01.04.

.....

Szabó G. Tibor s. k.
könyvtári munkatárs

P.H.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	2
2. Könyvelés története, mindennapi könyvelési feladatok	5
2.1. A könyvelés szükségessége, kialakulása	5
2.1.1. A kezdetek.....	5
2.1.2. A középkortól napjainkig	8
2.1.3. A XX. századi automatizálás bekövetkezése	13
2.2. A számvitel fogalma	15
2.3. Számviteli szolgáltatások napjainkban	19
2.4. A jövő könyvelőkkel szemben támasztott elvárásai	22
2.5. A digitalizáció berobbanása, hatásai	24
3. Ahogy a Nyugat-Dunántúl könyvelői látják.....	26
3.1. Interjú a Benkő és Társa Könyvelő Iroda Kft. ügyvezetőjével	26
3.2. A térség könyvelőinek jövőképe	31
3.2.1. A könyvelés átalakulása	39
3.2.2. A szakma jövője	47
4. A könyvelőprogramokról	50
4.1. A programok digitális fejlődése	50
4.2. Könyvelő és „robot” hatékony együttműködése	51
5. Digitális felzárkóztatás	56
5.1. Az aktuális fejlettségi színvonal Magyarországon.....	56
5.2. A humán erőforrás továbbképzése, felkészülés a jövő technológiáira	58
6. Összegzés.....	63
Irodalomjegyzék	65
Kép- és ábrajegyzék	69
Mellékletjegyzék	71
Melléletek.....	72
Szerzői nyilatkozat	77
Összefoglalás	78

1. BEVEZETÉS

Témaválasztásom korunk leggyakrabban feltett kérdésére, legtöbb oldalról körbejárt problémájára, a digitalizációra esett. Nincs olyan iparág, gazdasági terület melyet ne érintene a digitális fejlődés, s bizony így vannak ezzel a könyvviteli szolgáltatások is.

Mint azt már tapasztaltuk más területekről, a digitalizációnak számtalan előnye mellett – akárcsak minden másnak – megvan a hátulütője is. Vajon milyen mértékben tudja a későbbiekben helyettesíteni egy-egy program a könyvelők munkáját? Vagy teljesen képesek lesznek programok, szoftverek átvenni ezeket a szakmai készségeket, tudásbázist, betölthetik-e a könyvelők komplex szerepét, vagy esetleg előfordulhat olyan, hogy nem lesz szükség a későbbiekben könyvelőkre? Szakdolgozatomban ezekre a kérdésekre keresem a választ.

Azért esett a címben említett témára a választásom, mert inspirált az eddigi gyakorlati tapasztalatom, abszolút felkeltette az érdeklődésem, motiváló erővel bírt a téma aktualitásának köszönhetően fellelhető nagyszámú szakirodalom is, továbbá, mivel a közel- s távoljövőben is érintett leszek, érdekelt, hogy lesz-e rám szükség, mint humán erőforrás a könyvelői szakma munkaerőpiacán. Kutatássommal ezért is szeretnék betekintést nyerni a ebbe a témába.

Az elmúlt évtizedek rohamos digitális fejlődésének köszönhetően a téma nagyon aktuális. Világszerte napról napra csökken azoknak az embereknek a száma, akik nem használnak digitális eszközöket, valamint az internet lefedettség is eléri a közeljövőben a teljes globális állapotot, így már semmi sem szabhat gátat a további fejlődéseknek, ami viszont magával hordozza a munkaerőpiaci átalakulást is.

"Az olyan ember, aki nem ért a számítógépekhez, a XXI. században analfabétának fog számítani."¹ – mondta Teller Ede magyar származású amerikai fizikus. És mennyire igaza lett. Nehéz olyan szakmát említeni, melyhez ne lenne szükség internetre, számítógépekre, okostelefonra, szoftverekre. A mai idősödő generáció már nehezen tud lépést tartani ezekkel az eszközökkel, így a munkaerőpiacon hatalmas hátránnyal indulnak. Bárhol, bármikor információk tengere áll rendelkezésünkre, és csak akkor lehetünk sikeresek, ha tudjuk kamatoztatni ezeket az információkat.

Mi az a dolog, ami nagyot változott az elmúlt évtizedekben és szinte mindenkit érint? Pontosabban megfogalmazva a kérdést, mire volt a legnagyobb hatással a digitális fellendülés?

¹ Hozzáférés (URL): <https://www.digitaliskonyvelo.hu/> Letöltés időpontja: 2020.09.05.

A válasz egyszerűbb, mint hinnénk: sokat hallani az idősebb generációtól, 30 éves korosztálytól egészen a 80 évesig, hogy mennyire felgyorsult a világ, szinte rohanó lett. Adva is van a megoldás a kérdésre, az idő. A legtöbb digitális fejlesztés, kütyü, program egyszerűsíti az emberek mindennapi életét, munkáját, azáltal, hogy időt spórol meg nekik. „Az idő pénz” így szól a régi mondás, és hiába az idő vasfoga, szóhasználatunkból még véletlenül sem akar kikopni. A szállóigévé vált kifejezést az elmúlt századokban már számtalanszor megcáfolták, mégis úgy érzem, hogy soha nem volt annyira aktuális, mint mostanság ennek ellenkezőjéről beszélni.²

Ebben a szakmában különösen nagy prioritást élvez az idő. Gondoljunk csak a rengeteg határidőre, amelyek hónapról hónapra ismétlődnek, beszámolók, bevallások, folyamatos adatszolgáltatás a banki szektor, illetve az adóhivatal felé. A fejlesztések arra szolgálnak, hogy leegyszerűsítsék ezeket a szolgáltatásokat, lerövidítsék a folyamatokat, ezzel időt és energiát spórolva a könyvelőknek. Ne az adatrögzítés tegye ki a munkaidő jelentős részét, hanem hatékony tanácsokkal tudják ellátni az ügyfeleket. Nem beszélve arról, hogy ha egy munkát rövidebb idő alatt képes elkészíteni a könyvelő, azzal az idő mellett pénzt is takarít meg. Igenis le lehet faragni a költségeket, ha gyorsabban zajlanak le bizonyos folyamatok. Ennek érdekében igyekeznek minél újszerűbb, időszerűbb programokat megalkotni az informatikusok és programozók.

Ezekkel a fejlesztésekkel viszont a könyvelőknek is tudniuk kell lépést tartani, nagy megpróbáltatások elé vannak állítva, fontos, hogy a lehető leggyorsabban alkalmazkodni tudjanak a változásokhoz. Szükségszerű, hogy folyamatosan figyeljék és tisztában legyenek a törvények, jogszabályok változásaival, elengedhetetlen a töretlen tanulás, örök fejlődés, önfejlesztés.

A digitalizáció a számviteli szakemberek munkáját már eddig is tüzetesen átformálta. Elektronikussá tették az adó- illetve járulékbevallásokat, online pénztárgépek kerültek bevezetésre, valamint 2020. július 1-jétől kibővítették az online adatszolgáltatási kötelezettséget is a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV) felé. Most már minden olyan számláról adatot kell szolgáltatni a NAV-hoz, amit egy adóalany egy másik belföldi adóalanynak, belföldön teljesített ügyletről bocsát ki, függetlenül a számla áthárított

² Hozzáférés (URL): <https://alkotonok.hu/az-ido-penz/> Letöltés időpontja: 2020.09.05.

áfatartalmától (az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 10. számú melléklet).³ És még nem tudhatjuk, mit tartogat a jövő.

A világ könyvelőinek segítségével évről évre újabb könyvelőprogramok jelennek meg. Egy modern, hathatós könyvelőprogram felér egy (vagy több) asszisztenssel is: megkönnyítik az időszaki jelentések elkészítését, a könyvelést, valamint effektívebbé teszik a kapcsolattartást, a kommunikációt a könyvelők és a vállalatok között. De vajon meddig mehet el ezen szoftverek innovációja, anélkül, hogy a könyvelő szakma felkerülne arra a bizonyos „emberi erőforrást helyettesítő gépesített, robotizált szakmák” listára? Hol van ennek az együttműködésnek a határa? Meglehet, hogy hiábavaló, haszontalan volt ennyi évet a felsőoktatásban töltenem? Mi lesz a könyvviteli szolgáltatók sorsa?

A téma nem is lehetne aktuálisabb, végzős pénzügy és számvitel szakos hallgatóként emiatt is határoztam úgy, hogy a könyvelés jövőjének kérdéskörét boncolgatom. Kutatásom során interjúkat készítek a térség kisebb-nagyobb könyvelőirodáinak vezetőivel, tanulmányozom az általuk érzékelt digitális átalakulásokat, fordulatokat, válaszaik alapján következtetéseket vonok le, ezáltal kiterjedtebb rálátásom nyílik a folyamatban lévő változások hatásaira. A szakdolgozatom megírása során az interjúk megkérdezések mellett szakkönyvekre, online szakmai fórumokra, szakmai cikkekre, publikációkra és tanulmányokra támaszkodom.

³ Hozzáférés (URL): <https://onlineszamla.nav.gov.hu/home> Letöltés időpontja: 2020.09.05.

2. KÖNYVELÉS TÖRTÉNETE, MINDENNAPI KÖNYVELÉSI FELADATOK

2.1. A könyvelés szükségessége, kialakulása

*„Minden a könyvedbe bevezetett tétel kettős legyen,
ugyanis ha valakit hiteleződde tettél, akkor valaki mást adósoddá kell tenned.”⁴*

A mondat Leonardo da Vinci jó barátjától, Luca Pacioli velencei szerzetestől származik. De ki is ő? A történelem őt emlegeti a könyvelés atyjának, mivel ő foglalta először írásba a kettős könyvvezetéssel kapcsolatos információkat.

2.1.1. A kezdetek

Nehéz lenne anélkül bárminek is a jövőjéről következtetéseket kijelenteni, hogy ne ismernénk annak múltját, így hát kezdjük egy kis időutazással.

Évezredekkel ezelőtt az előembereknek lényegesen kevesebb erőforrás állt rendelkezésére, azzal számoltak, amit találtak, kavicsokat különítettek el, fába véstek rovátkákat, egyszóval jóval egyszerűbb életet éltek.

Az első könyvviteli feljegyzések a barlangok falán található rajzok voltak. Az ábrázolták, hogy a vadászat során a zsákmányok megszerzésében kik vettek rész és ezen feljegyzések alapján arányosan osztották szét, valamint rögzítették a mezőgazdasági termékek mennyiségét és egymáshoz viszonyított értéküket is.

Azonban a szó hamar elszáll, az egyre csak növekvő információmennyiséget akárhány hivatalnok sem tudta volna pontosan észben tartani anélkül, hogy ne torzuljanak az adatok: a beszolgáltatott termények mennyisége, minősége, fajtája, a lakosság számára követendő törvények, szabályok. Az ókori államok nem jöhettek volna létre az információk írásba foglalása és továbbítása nélkül; szükségessé vált a rögzítés, az adminisztráció. Az írás megjelenése a beszéd kialakulásához mérhető „információs forradalom”. Bár az élő beszéd pontosabb, az írás messzebbre jut el térben és időben.⁵

⁴ DR. JUHÁSZ István: Luca Pacioli, a könyvelés atyja [online] Wolters Kluwer 2019.
Letöltés időpontja: 2020.09.06.

Hozzáférés (URL): <https://ado.hu/ado/luca-pacioli-a-konyveles-atyja/>

⁵ Tudásbázis: A király és az állam Mezopotámiában. Az írás Mezopotámiában [online]
Letöltés időpontja: 2020.09.11.

Az ókorban a számvitel kezdetleges arculatának megjelenése a sumer és mezopotámiai mezőgazdasági kultúrákhoz köthető. Az írás Mezopotámiában főként a Tigris és Eufrátesz folyók mentén elhelyezkedő városokban alakult ki. Agyagtáblákon hagytak ékírást. A sumérok eleinte piktogramokat, képjeleket használtak, de ezekkel bonyolultabb eseteket nem tudtak kifejezni. Később kiégetett agyagtáblákba nyomkodott háromlú szerszám hatására alakultak ki azok a képjelek, amikből kialakult az írás.⁶

1. kép: Ékírástos agyagtábla

*Forrás: https://szerzoikonyvkiadas.blog.hu/2016/09/08/mit_irtak_es_hogyan_az_okori_mezopotamiaban
Letöltés időpontja: 2020.09.11.*

A könyvvezetést valójában egyidősnek tekinthetjük az állam és az írás kialakulásával, tehát a számvitel több százéves múltra tekint vissza.⁷ Az idő haladásával rájöttek, hogy logikus a témában jártas, tanultnak számító embereket megbízni a kezdetleges könyvelési feladatok abszolválására, őket nevezték írnokoknak. Nekik a társadalomban is kivételezett helyzetük volt, többek között adót sem kellett fizetniük. Jelenlétükre az élet számos területén szükség volt; többek között volt királyi írnok, templomi írnok, katonai írnok, gabonaszámlálás írnoka, kincstári írnok. A nemzeti vagyont és kivetett adókat Egyiptom történetének kezdetétől írásos feljegyzésekben rögzítették. Az adót termékekben fizették ki, aminek döntő többségét gabona alkotta, de adóztatták még az olajat, állatállományt és a sört is például. A termés és az adó kiszámítása az adóbeszedő-írnokok feladata volt. Feljegyezték az elvégzett munkákat, a

Hozzáférés (URL): <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/az-oskor-es-az-okor-vilaga/a-kiraly-es-az-allam-mezopotamiaban/az-iras-mezopotamiaban>

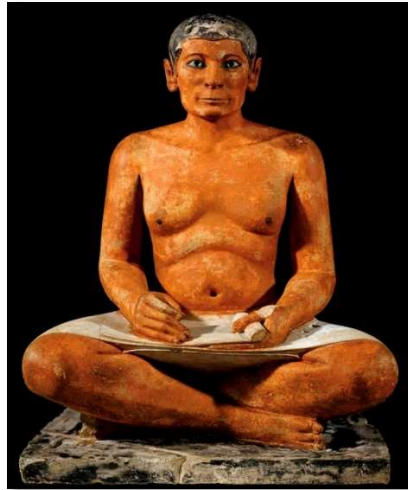
⁶ *KOCSIS Nagy Noémi: Mit írtak és hogyan az ókori Mezopotámiában? [online] Letöltés időpontja: 2020.09.11. Hozzáférés (URL):*

https://szerzoikonyvkiadas.blog.hu/2016/09/08/mit_irtak_es_hogyan_az_okori_mezopotamiaban

⁷ *DR. SZTANÓ Imre: A barlangrajzoktól a számítógépekig III. 2019. Letöltés időpontja: 2020.09.11.*

Hozzáférés (URL): https://perfekt.blog.hu/2019/08/28/a_barlangrajzoktol_a_szamitogepekig_iii

megművelt terület nagyságát, ez alapján számították ki a beszolgáltatandó termény mennyiségét.⁸ Az ókori egyiptomiak már papiruszsásból készült papiruszíveket használtak, ami könnyebben szállítható és kezelhető volt, mint a kő vagy agyagtáblák. Több, mint 3 ezer éven keresztül használták írás céljára.⁹

2. kép: Ülő írnok szobra

Forrás: <http://mindennapramuveszet.blogspot.com/2014/11/ulo-irnok-szobra.html>
Letöltés időpontja: 2020.09.11.

A számvitel fejlődésének egy következő állomása, amikor elkezdtek használni Egyiptomban és Babilóniában a „tartozik” és „követel” fogalmakat, ez az idő Krisztus előtt 3000-re tehető. A feljegyzések szerint a fáraók írnokaival szemben vaskalapos feltételek voltak a pontos és megbízható dokumentációk készítése érdekében. A régészek papirusztekercseken bukkantak rá a feliratokra. Már ekkor készültek olyan nyilvántartások, leltárak, amelyek a vagyon alakulását mutatták.¹⁰

Ha ugrunk az időben egy kicsit, de még mindig időszámításunk előtti időkben járva Hammurapi király kiadta az első számviteli törvényt. Kötelezte a kereskedőket adás-vételi ügyleteik feljegyzésére. A babiloni király törvényeit szó szerint kőbe vésték.

⁸ LÓRÁNT Károly: *Az ősi Egyiptom – egy sikeres tervgazdaság 2017.* [online]
Letöltés időpontja: 2020.09.11.

Hozzáférés (URL): <http://www.hitelfolyoirat.hu/sites/default/files/pdf/16-lorant.pdf>

⁹ SZABÓ Szilvia: *Az írás tükrében 2015.* Letöltés időpontja: 2020.09.11.

Hozzáférés (URL): <http://www.azirastukreben.hu/irashordozok-akkor-es-most-a-kotablaktol-a-papirig>

¹⁰ DR. SZTANÓ Imre: *A barlangrajzoktól a számítógépekig I.* 2019.

Letöltés időpontja: 2020.09.06.

Hozzáférés (URL): https://perfekt.blog.hu/2019/08/14/a_barlangrajzoktol_a_szamitogepekig_i

Az ókori Görögországban már a Krisztus előtti ötödik században is nélkülözhetetlenek voltak a dokumentációk: az állam alkalmazott már olyan tisztségviselőt is, akinek a közpénzek felhasználásáról, az államszövetség pénztárának zárszámadását kellett elkészítenie, valamint Pallasz Athéné istennő számára járó tizedet is ennek alapján ő fizette be. ¹¹

A Római Birodalomban a családi költségvetést a családfő készítette el, és ez az ún. „nyilvántartási könyv” vált alkalmassá a kiadások és bevételek rögzítésére. Feltételezhetően ennek hatására kezdtek el a bankárok hasonló nyilvántartási könyvet használni, amelyben az egyik oldalon szerepelt, hogy mennyivel tartoznak az ügyfelek, a másik oldalon pedig a jóváírásokat rögzítették.

A rómaiak létrehoztak egy kincstárnoki rendszert, ahol a pénztáros utalványozott és a kiadásokról készített elszámolásokat. Ennek célja az volt, hogy biztosítsa a kiadásokat. Augustus római császár ideje alatt tartományi és területi kincstárakat hoztak létre, szigorú könyvelési, elszámolási kötelezettséggel.

Már ebben az időben megjelent az idősoros elszámolás, ami akkoriban az jelentette, hogy a tranzakciókat naplóban rögzítették, így a vagyon változását is mutatták. Érdekesség, hogy a számviteli információkat felhasználták ekkor már az adófizetési kötelezettség megállapításához is.

Ezekben az időkben olyan kereskedelmi nyilvántartások jelentek meg, amelyek alapján eljutottak az üzleti tevékenység rendszeres feljegyzéséhez, majd a kettős könyvvitelhez.

2.1.2. A középkortól napjainkig

Egy nagyobb lépést téve az idő alagútján a korai középkorba érkezünk Nagy Károly frank király birodalmába. 795-ben rendeletet adott ki a királyi birtokokról és a birodalmi uradalmakról, ebben előírva az összefoglaló év végi zárlati jelentéskészítést, amelyet a kancellária egy formanyomtatvány segítségével készített el. Ez a kezdetleges mérlegséma már majdnem megfelelt egy mai értelemben vett jól felépített vagyonkimutatásnak. Úgy vélik, a könyvelő szakma neki köszönheti ezt az újítást, ezért sokan nevezik őt a modern számvitel atyjának.

A lekorábbi példa a kettős könyvvitel megjelenésére 1340-ből, Genovából származik, ám ezek a főkönyvek még nem a vállalkozások elszámolásai voltak, hanem az államháztartás bevételeit

¹¹ SINKA Júlia: *A fáraó kedvenc írnoke, avagy időutazás a könyvvitel világában [online]*

Letöltés időpontja: 2020.09.13.

Hozzáférés (URL): https://adozona.hu/altalanos/A_farao_kedvenc_irnoka_avagy_idoutazas_a_ko_VHZWWG

és kiadásait foglalták magukban; többek között a „kölcsonök” és „bírságok” fogalomkörében már különféle tagolásokat is tartalmaztak.

Lübeckben ugyanebben az időben már készítettek táblázatos kimutatásokat, amik már hasonlítottak a mérlegre. Ezek alapján tehát a velencei kereskedők még ugyan kezdetlegesen vezettek nyilvántartásokat a gazdasági tranzakcióikról, és a kereskedelem fejlődésével merült fel az igény a részletesebb, alaposabb elszámolások iránt.¹²

Innen már csak egy lépés választotta el a történelmet attól, hogy megjelenjen az első könyv a témában. Ezt a tankönyvet egy olasz kereskedőnek, Benedetto Cotruglinak köszönheti a társadalom. A 15. század második felében írásba foglalta mindazt, amit akkoriban a kettős könyvvitel folyamatáról érdemes lehetett tudni, így született meg a *Libro Dell'arte di mercatura* című irodalmi alkotása. Az utókor azonban mégsem őt emlegeti a kettős könyvvitel atyjának.

Valamikor 1495 körül Leonardo da Vinci, a géniuszok géniusza, lejegyzetelte tennivalóit híres jegyzetfüzetei egyikébe. [...] Tartalmaz ez a lista egy ilyen bejegyzést is: „Megtanulni a gyökjel alatti számok szorzását Maestro Lucától”. Leonardo nagy rajongója volt Maestro Lucának, akit manapság Luca Pacioliként ismernek. Pacioli valódi reneszánsz ember volt – kereskedőnek készült, de volt ferences rendi szerzetes és matematikaprofesszor, tudott búvárszékni is, továbbá kitűnő sakkjátékosként szerette a fejtörőket. Ma azonban úgy emlékezünk rá, mint a valaha élt leghíresebb könyvelőre.

Paciolit gyakran emlegetik a kettős könyvelés atyjaként, pedig nem ő találta fel. A kettős könyvelést – akkori nevén a velencei módszert – két évszázaddal korábban, 1300 körül kezdték használni. A velenceiek cserélték le a nem túl praktikus római számjegyírást arab számokra.

A velencei stílus elterjedése előtt a könyvelés igencsak egyszerű volt. Egy kora középkori kereskedő alig volt több utazó árusnál. Nem kellett könyvelést vezetnie – elég volt azt figyelnie, tele van-e az erszénye vagy üres. A feudális államoknak ugyan nyomon kellett követniük kiadásait, ám módszerük kezdetleges volt: egyszerűen megbíztak valakit, hogy felügyelje az állami feladatok bizonyos részét, majd az illető szóban beszámolt a történésekről tanúk jelenlétében, ők voltak az *auditorok*. A latin *audio*, azaz hallani igéből eredő *auditor* szó, vagy az angol *accountancy* (könyvelés) kifejezés is erre a szóbeli tradícióra utal.

¹² DR. SZTANÓ Imre: *A barlangrajzoktól a számítógépekig II.* Letöltés időpontja: 2020.09.13.
Hozzáférés (URL): https://perfekt.blog.hu/2019/08/21/a_barlangrajzoktol_a_szamitogepekig_ii

Az itáliai városállamok gazdasági kapcsolatai azonban egyre kiterjedtebbekké és összetettebbekké váltak, egyre inkább függtek az olyan pénzügyi eszközöktől, mint a hitel és a devizakereskedelem. Világossá vált, hogy pontosabb elszámolásra van szükség.

De mit tett hozzá a könyvelés tudományához az oly nagyra tartott Luca Pacioli? A válasz egyszerű: 1494-ben írt egy könyvet *Summa de Arithmetica, Geometrica, Proportioni et Proportionalitia* címmel. A tankönyv tartalmazza azt a 27 oldalt, amelyet sokan a kapitalizmus legnagyobb hatású munkájának tartanak: a kettős könyvelés első világos, részletekbe menő, példákkal illusztrált leírását. Pacioli arra is figyelmezteti olvasóit, hogy Antwerpentől Barcelonáig kereskedve különböző szokásokkal és mértékegységekkel találkozhatnak. „Ha nem vagy jó könyvelő, csak tapogatózol majd, mint vak a sötétben, és komoly veszteségeid lesznek” -figyelmeztet.

Pacioli könyve gyorsan terjedt, tekintélyes példányszámot, 2000 darabot nyomtattak belőle, egész Európában több nyelvre lefordították, másolták. A kettős könyvelés módszere azonban lassan terjedt, talán azért mert túl bonyolult volt, és egyszerű üzleti tranzakciókhoz nem volt rá szükség. De mi is ez a módszer? Pacioli rendszerének két lényeges eleme van. Az első arról szól, hogy két könyvet – egy vázlatosabbat és egy pontosabbat, jobban szerkesztettet – használva hogyan lehet a leltár mindig naprakész. A másik fontos összetevő egy harmadik könyv, maga a főkönyv, a kettős könyvvitel alapja. Minden tranzakciót kétszer kell rögzíteni a főkönyvbe, például, ha valaki elad egy ruhát egy dukátért, el kell számolnia a ruhával és a dukáttal is. A kettős könyvelés segít elkerülni a hibákat, mert minden bejegyzésnek van egy párja. Ám ez a könyv sem volt még hiánytalan, itt-ott hézagosság volt felfedezhető: a szerzeményben a rendszerből még hiányzott a mérleg és a számlák különböző szempontok szerinti csoportosítása.

A következő mérföldkönek nevezhető esemény a szakmában a Fugger család nevéhez kötődik. Nemcsak a világ első újságait köszönhetjük nekik, hanem az első mai értelemben vett mérleget is, amelyet 1511-ben készítettek. A 16. századot lehetne akár a könyvelők évszázadának is nevezni; megjelentek olyan újítások a könyvvitelben, mint a „jóváírás tételek” (vállalati vagyon), a „tartozás tételek” (kötelezettségek) és a bevételek tervezetének leírása, az évszázad végén 1592-ben pedig megjelent az első említésre méltó számviteltankönyv, amely Sartorius matematikus tollából származik.

Az állandóan növekvő áruforgalom a könyvviteli módszerek további fejlődését követelte, a 17. században bevezették az időszaki elszámolást (üzleti év vagy naptári év) szabályos zárással.

Ekkor kezdték el használni az áru beérkeztető- az áru kivezető- és a pénztárkönyveket, naplókat is.¹³

Ha a magyarországi szabályozást nézzük, a kereskedelmi könyvek vezetésére vonatkozó legrégebbi rendelkezés III. Károly király 1723. évi, kereskedelemre vonatkozó dekrétumának 53. cikkében található, melynek értelmében minden kereskedő rendes és szabályszerű módon köteles könyveket vezetni és abban hitelezéseit pontosan nyilvántartani.¹⁴

Az ipari forradalom alatt vált a kettős könyvelés gyakorlati üzleti döntések meghozatalához használt eszközzé. Az 1700-as évek második felében Josiah Wedgwood fazekas az elsők egyikeként látta be a pontos könyvelés fontosságát. Ugyan nem ő találta fel, de ő volt a leghíresebb, aki alkalmazta a költségelszámolás gyakorlatát. Kezdetben sikeres volt, jól élt, nem foglalkozott sokat az elszámolásokkal. 1772-ben azonban Európa súlyos recesszióba került és Wedgwood vállalkozása összeomlott. A raktárban eladatlan áruk tornyosultak, munkásai céltalanul ücsörögtek. A válsággal szembesülve Wedgwood a kettős könyvelés segítségével próbálta megérteni, hogy pontosan miből származik a vállalkozás nyeresége, és ezt hogyan tudná növelni. Kiszámította az összes termék munkafázisának anyag- és munkaerőszükségletét, így megtudta, hogy mennyiből hoz ki egy munkadarabot, és kiszámolta, hogy ahhoz, hogy új vevőket szerezzen, növelnie kell a termelést és engednie kell az árból. Így tudta növelni a hatékonyságát, és vele együtt a megtermelt profit is nőtt. Jópáran követték példáját és ezzel megszületett a vezetői számvitel, a számítások, viszonyítási alapok folyamatosan változó rendszere, amely visszavonhatatlanul elvezet minket modern világunkhoz.¹⁵

A könyvelést nagy erővel fejlesztette a törvényhozás is. Elsőként a poroszok foglalták törvénybe a kötelező mérlegkészítést 1794-es „Általános Jog” törvényükben, melynek elmulasztása már abban az időben is következményeket vont maga után.¹⁶ A részvénytársaságok számának ugrásszerű növekedésének hatására a kereskedelmi törvényeket is szigorúbban szabályozták. Az 1840. évi törvények meghatározóak, kiemelve a XV. és a XVI. törvénycikket. Ezek tartalmazzák az üzleti könyvek vezetésére, az elszámolási szabályok betartására vonatkozó előírásokat, a törvény tehát már ebben az időben elrendelte a napló és a

¹³ SINKA Júlia: *Mérlegen a középkor* [online] 2014. Letöltés időpontja: 2020.09.15.

Hozzáférés (URL): https://adozona.hu/altalanos/Merlegen_a_kozepkor_UFF4ML

¹⁴ DR. SZTANÓ Imre: *A számvitel alapjai*, Budapest, Perfekt Zrt. 2015. ISBN 978-963-394-842-2

¹⁵ TIM Harford: *A csecsemőtápszer, a radar és a kettős könyvelés; Hogyan formálja az innováció a gazdaságot?* Budapest, HVG Könyvek 2018 ISBN 978-963-304-591-6

¹⁶ SINKA Júlia: *Így könyveltek ők 2014*. Letöltés időpontja: 2020.09.16.

Hozzáférés (URL): https://adozona.hu/altalanos/Igy_konyveltek_ok_7E7CDU

főkönyv hiteles vezetését. Az 1875. évi Kereskedelmi Törvény pedig a könyvvezetési kötelezettséget szabályozta oly módon, hogy megszabta a mérleg- és leltárkészítés, valamint a mérlegtételek értékelésének technikáját.

Az említett kereskedelmi törvények könyvvezetésre vonatkozó előírásai voltaképpen 1968-ig érvényben maradtak, de vitathatatlan, hogy 1945 után a számvitel, könyvvitel területén is új fejezet kezdődött.

A 20. század első felében bevezették a hiteles könyvvizsgálói képesítést és meghatározták feladatkörét is. 1947. január 1-jén megjelent az első kötelező számlakeret (Kötelező Általános Ipari Számlakeret = KÁLISZ), előtte sosem volt általános számlakeret alkalmazva, csupán néhány vállalat készített saját használatra számlarendet.

1948-tól a Pénzügyminiszter töltött be meghatározó szerepet a számvitel irányításában, majd pár évvel később megjelent az a pénzügyminiszteri rendelet, amely meghatározta a vállalatok mérlegbeszámolójának tartalmát. 1988-tól már a társasági adóról és a vállalkozási nyereségadóról szóló törvény bevezetésének követelményei miatt a könyvvitel rendjét is szabályozta a pénzügyminiszter. A tulajdonjogviszonyok átalakultak, a privatizáció, a gazdálkodás liberalizálása szükségessé tette a piaci versenyt akadályozó kötöttségek feloldását. Szükségessé vált a számvitel egész rendszerének korszerűsítése.

1991-ben jelent meg az első teljes körű számviteli törvény, majd 2000 őszén – 2000. szeptember 5-én – elfogadta az Országgyűlés a számvitelről szóló 2000. évi C. törvényt. A törvényt elfogadását követően szinte minden évben módosították, alapvetően a részletszabályok korrigálása, a gyakorlatban felmerült problémák kezelése érdekében, de a törvényi szabályozás filozófiája nem változott, így a piaci szereplők részére megbízható és valós összképet mutat a beszámoló. A korrekcióknak, javításoknak, átdolgozásoknak a jövőben sem lesz befejezése, mindig változnak a rendelkezések. Elengedhetetlen egy könyvelő számára, hogy naprakész legyen, a szakma megköveteli a folyamatos tanulást, továbbképzéseken való részvételt, egy életen át fejleszteni kell önmagát és környezetét is, mert ha nem képes lépést tartani a változásokkal, képtelen lesz kielégíteni a piac egyre növekvő igényeit.

2.1.3. A XX. századi automatizálás bekövetkezése

Napjainkban már elképzelni sem tudjuk a kézzel, gyöngybetűkkel írt kontírtételeket, naplót vagy főkönyvi kivonatokat – legfeljebb az iskolapadban, tanórai keretek között –, pár évtizeddel ezelőtt pedig a mai bevett gyakorlat lett volna természetellenes, hogy csupán néhány kattintással összeállíthatóak többek közt a mérleg- és eredménykimutatás-sorok. Viszont a kézzel, tollal való rögzítésnek hamar felszínre tört a legnagyobb hátránya, az időigényesség. Hosszadalmas folyamat lenne a mindennapi gazdasági események papír alapú, kézi rögzítése, és lássuk be, nem is találnánk elegendő munkaerőt, aki ezt a számtalan mennyiségű dokumentációt képes lenne vezetni. A környezetnek az egyre növekvő adatigények kielégítésére reflektálnia kellett, így jelent meg a gépesítés, az automatizáció a könyvelésben.

Már a XIX. század végén, de leginkább a XX. század elején vetődött fel a szükségszerűsége annak, hogy a számviteli elszámolásokat, illetve az ezekből készített beszámolót összehangolják, egységessé tegyék. A számítástechnika a számítógépek felépítésének, működésének, használatának ismeretén kívül magában foglalja a feladatok megoldásának módszereit, a gépek programozásának ismereteit, az adatkezelési lehetőségeket, a gépekkel megoldható feladatok körét, ezek programjait, illetve kezelésük ismeretét.

A történelem három legsikeresebb eszközének az abakuszt, a logarlécet és a számítógépet tartják. Az abakusz – gyermekkorunk fejlesztő játéka – több, mint ötezer éves, de sok helyen a világban még ma is használják. Képes a négy alapl művelet elvégzésére anélkül, hogy aki használja ismerje a számokat vagy betűket. A második egy egyszerű, mechanikus működésű analóg számológép, amely gyorsította az egyes műveletek elvégzését. Elvégezhetőek voltak ezzel az eszközzel már többek közt a négyzetre emelés, illetve gyökvonás, logaritmusszámítás műveletei.¹⁷

A könyvelők hosszadalmas adatrögzítésének hatékonyabbá tételére Herman Hollerith speciális adatfeldolgozó géprendszere jelentette a megoldást. Amerikában ebben az időben a népszámlálás jelentette az egyik legnagyobb, sürgősen megoldandó problémát. Az egyre szélesebb körű adatgyűjtés olyan sok információt generált, hogy az a régi módszerekkel lehetetlen volt feldolgozni. Az amerikai mérnök által kifejlesztett lyukkártya alkalmazásával végezték el az Egyesült Államokban az 1890-es év népszámlálásának adatfeldolgozását. A

¹⁷ PELCZNÉ Dr. Gáll Ildikó, SASVÁRI Péter: Számvitel-szervezés és példatár [elektr. dok.]
Letöltés időpontja: 2020.09.26.
Hozzáférés (URL): http://real.mtak.hu/17767/1/szavvitelszervezes_pelczne_sasvari.pdf

rendszer kulcseleme a lyukkártyákra felvitt adatok gépi feldolgozása volt. Hollerith felismerte, hogy lyukasztott kártyák felhasználásával nemcsak ipari folyamatok illetve számolási műveletek vezérlése, hanem adatok sokaságának tetszőleges szempontok szerinti rendezése és összegzése is lehetséges. 1896-ban létrehozta adatfeldolgozó gépeket gyártó vállalatát, mely később IBM (International Business Machine Corporation) néven vált ismertté.¹⁸

Ezt követően a fejlesztéseknek köszönhetően fellendülés vette kezdetét; mind a gépek mérete tekintetében, mind a rögzítési és feldolgozási folyamat időigényességét illetően. 1944-ben hatéves kutatás eredményeként készült el az a számológép, amely elsőként volt képes hosszú számításokat automatikusan elvégezni. Elkezdtek kiszorulni a lyukkártyás könyvelőgépek, helyüket a számítógépek kezdték átvenni. Tom Watson (az IBM elnök-vezérigazgatója), valamint fia is arra ösztönözte az IBM-et, hogy a számítástechnikára koncentráljon. 1971-ben bevezették a mágneses hajlékonylemezt, az vállalat által kifejlesztett floppy disket, mely egy csapásra a számítógépes adatok legelterjedtebb tárolóeszközüvé vált. A számítógép tervezése során az IBM külső vállalkozókat bízott meg egyes alkatrészek gyártásával. A processzort az Intel szállította, a DOS (Disk Operating System) néven ismert ún. lemezorientált operációs rendszert pedig a Microsoft. Az első számítógépek nagyon nagy súllyal bírtak, gyakran meghibásodtak, hosszadalmas volt, mire egy-egy műveletet elvégeztek rajta. 1990-ben adta piacra az IBM a PS/1-et, amelyet az otthoni és munkahelyi irodák számítógépjeként tartottak számon. Számítalan előnye mellett hátránya is akadt: az adatokat nem tudta összekapcsolva kezelni, hardvert működtető rendszere roppant kezdetleges volt.¹⁹

Ezt követően lépésenként haladt tovább a fejlesztés: egységes grafikai felület, több program egyidejű futtatása, internethez való hozzáférés. Megjelentek az első programcsomagok, amelyek ma már okvetlenül tartalmaznak szövegszerkesztő-, illetve dokumentumszerkesztő programot, illetve egy táblázatkezelőt, amelyek az irodai munka zökkenőmentes elvégzéséhez járulnak hozzá.

A dinamikusan fejlődő vállalatszervezés és az informatika a 90-es években szoros kapcsolatban állt. Egyre jelentősebb szerepet kapott a folyamatok egyszerűsítése, hatékonyabbá tétele. Szerte a világban tapasztalható volt a gazdasági struktúraváltás, a verseny fokozódása. Fennmaradni

¹⁸ KOMENCZI Bertalan: *Információ és társadalom 2011*. Letöltés időpontja: 2020.09.26.

Hozzáférés (URL):

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0005_30_informacia_es_tarsadalom_scorm_06/632_a_holler_ithgp.html

¹⁹ BODNÁR Ádám: *Az IBM története 2002*. Letöltés időpontja: 2020.09.26.

Hozzáférés (URL): <https://www.hwsz.hu/hirek/40558/az-ibm-tortenete.html>

kizárólag a legjobb irányítással sikerülhet, erre szolgál az ERP (Enterprise Resource Planning). Egy nemzetközileg alkalmazható integrált vállalatirányítási rendszer, amely kielégíti a világ jelentős ipari országai által támasztott igényeket, a vállalati erőforrások gazdálkodását támogatja. Többnyelvű, képes a pénznemek, adók, beszámolók gördülékeny kezelésére, optimalizálja a belső folyamatokat. Segítségével a vállalatvezetés magasabb szintű ellenőrzést nyer, hatékonyabbá válnak folyamataik, munkavállalóik. ²⁰

2.2. A számvitel fogalma

„Számviteli ismerek nélkül élni lehet. Vállalkozni azonban csak ideig-óráig.”

(Sáfrány Ferenc)

A számvitel a gazdálkodási folyamatok regisztrációjára, információk előállítására és döntések megalapozására alkalmas tevékenység. (Borbély Katalin)

Dick Armeij így foglalta szavakba: „A számvitel az a tudomány, amely közismert dolgokat magyaráz el teljességgel érthetetlen módon.”

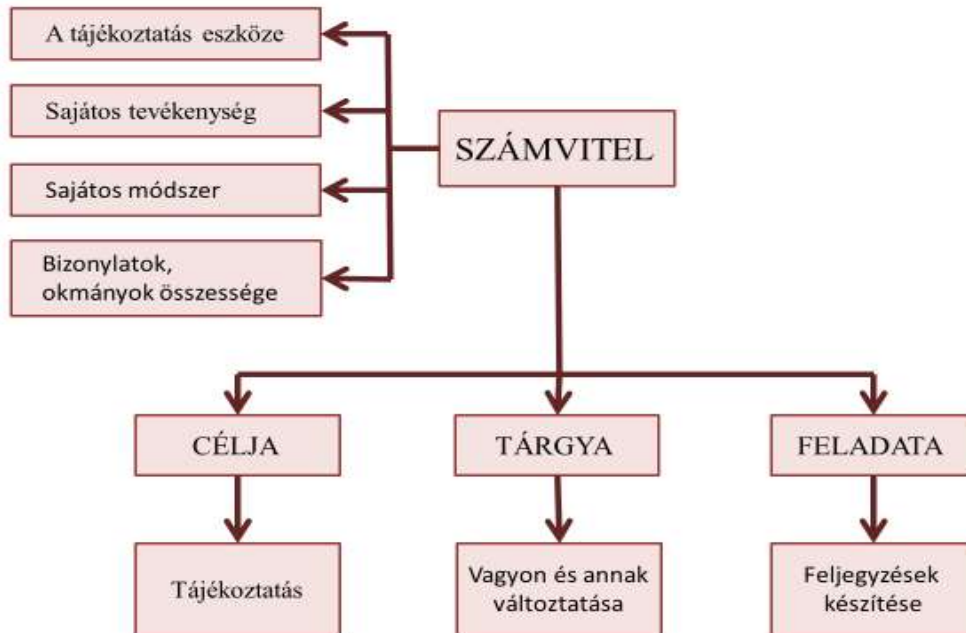
A számviteli törvény megfogalmazása szerint: „A piacgazdaság működéséhez nélkülözhetetlen, hogy a piac szereplői számára hozzáférhetően, döntéseik megalapozása érdekében mind a vállalkozók, mind a nem nyereségorientált szervezetek, valamint az egyéb gazdálkodást folytató szervezetek vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről és azok alakulásáról objektív információk álljanak rendelkezésre.”

Ezen információkat a számvitel állítja elő, tehát ebben a megközelítésben a számvitel a tájékoztatás eszköze. Információkat is előállít, ennek értelmében egyfajta tevékenységként is definiálhatjuk: figyeli, méri és feljegyzi a vagyon mozgását, változását, az eredmény alakulását. Ennek tükrében megállapíthatjuk, hogy a számvitel a gazdálkodók, a vállalkozók működését, tevékenységét bemutató információs rendszer, gyakorlati tevékenység, amely bizonylatok, dokumentumok feldolgozásával és előállításával sajátos módszerekkel segíti a gazdasági események hatásainak mérését és feljegyzését.

Összefoglalva tehát számvitelként értelmezzük azt a gyakorlati folyamatot, amelynek eredményeként a gazdasági szervezet folyamatairól, állapotáról valóság-hű képet nyerünk;

²⁰ DR. KOVÁCS Imre: *Integrált vállalatirányítási rendszerek 2011. Letöltés időpontja: 2020.09.26.*
Hozzáférés (URL): https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_Integralt_vallalatiranyitasi_rendszerek/ch06.html

azoknak az okmányoknak, dokumentumoknak, adatoknak és információknak az összességét, amelyek a gyakorlati tevékenység eredményeként létrejönnek; azt a módszertant, amellyel a megfigyelés, mérés, a feljegyzés, az összesítés, valamint az információképzés történik.²¹

1. ábra: A számvitel

(Dr. Sztanó Imre: A számvitel alapjai, saját szerk.)

A számvitel minden eseményt folyamatosan, tételesen, teljes körűen dolgoz fel. Zárt információs rendszert alkotva a teljességre törekszik. Alapvető mértékegysége a pénz, de természetes mértékegységet is alkalmaz.

Részei a

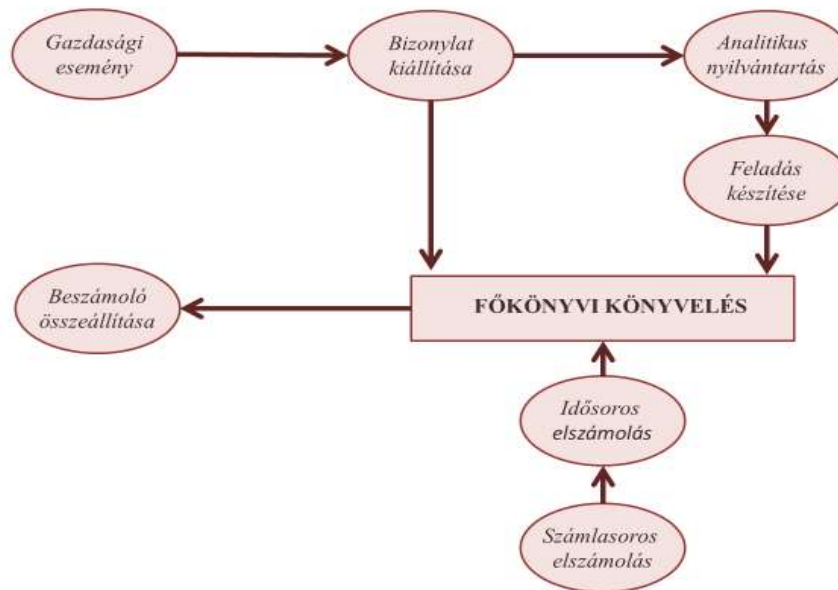
- könyvvezetés (könyvvitel),
- beszámoló-összeállítás,
- bizonylati rend és
- költségelszámolás, önköltségszámítás.

A számvitel a gazdasági eseményekről feljegyzéseket készít, minden gazdasági eseményről bizonylatot kell kiállítani, és a bizonylaton szereplő információk, adatok kerülnek rögzítésre különböző nyilvántartásokban. A nyilvántartásokban bekövetkező változásokat az adott időszak – jellemzően a hónap – végén összesítjük, és az adatokból összesítő kimutatásokat, úgynevezett feladásokat készítünk. Megkülönböztetjük az analitikus, illetve főkönyvi

²¹ SIMONNÉ Romsics Erika: A számvitel alapjai 1. előadás 2017. [Elektronikus dok.]

nyilvántartást; előbbi egy részletező nyilvántartás, utóbbi pedig összevont, de a két nyilvántartásnak számszakilag egyeznie kell.

A számviteli törvény előírja a könyvelők számára a beszámolási kötelezettséget, ami azt jelenti, hogy a vállalkozó működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről az üzleti év zárását követően beszámolót köteles készíteni magyar nyelven. Ezen elszámolás egy folyamat, amelyet a következő ábra szemléltet:

2. ábra: A számviteli elszámolás folyamata

(Dr. Sztanó Imre: A számvitel alapjai, saját szerk.)

A beszámoló egy olyan írásos jelentés, dokumentáció, amelyet a vállalkozók éves működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről kell elkészíteni. Olyan számviteli dokumentum, amely az érintettek (érintett: minden olyan személy/csoport, aki/amely befolyásolhatja a szervezet működését és/vagy érdekelt annak következményeiben) részére a vállalkozásról megbízható és valós képet nyújt. Valódiságát és megbízhatóságát a leltár és a könyvvezetés támasztja alá.

A gazdasági események feljegyzése, vagyis a könyvvezetés kétféle módon történhet, megkülönböztetünk egyszeres és kettős könyvvitelt. Az egyszeres könyvvitel a pénzeszközökről és azok forrásairól, valamint az azokban bekövetkezett változásokról naplófőkönyv, pénztárkönyv, illetve egyéb formában vezetett, zárt rendszerű nyilvántartás. Ennek során a pénzmozgások kerülnek rögzítésre, ezért szokás pénzforgalmi könyvvitelnek is nevezni. A kettős könyvvezetés viszont a vállalkozó kezelésében, használatában és

tulajdonában lévő vagyonról (eszközökről és forrásokról), annak változásáról vezet a valóságnak megfelelően, zárt rendszerben teljes körű nyilvántartást.

Annak figyelembevételével, hogy az ki az információk elsődleges címzettje pénzügyi és vezetői számvitelt különböztetünk meg. Összehasonlítva a jellemzőiket, a következő táblázatban értelmezhetjük a különbségeket.²²

Pénzügyi számvitel	Vezetői számvitel
A pénzügyi számvitelt törvény szabályozza, mivel alapvetően a piac szereplői (külső szereplők) számára nyújt információkat.	A vezetői számvitelt a vállalkozó szabályozza, alakítja ki, a vállalkozás vezetőit szolgálja döntéseik megalapozásában.
A múltbeli gazdasági eseményekre fókuszál, a beszámolóban a múltra vonatkozó adatok kerülnek bemutatásra.	A múltbeli adatok mellett a tervezés érdekében jövőbeni adatokat és információkat is felhasznál.
A beszámolót törvény szabályozza, ebből adódik a beszámolási kötelezettség.	Nincs ilyen jellegű kötelezettsége a vállalkozónak, működtetése saját döntésen alapul.
A beszámoló a vállalkozás egészét mutatja be.	A vezetői számvitel kisebb egységekre fókuszál, a vállalkozás szervezeteire, termékeire irányítja a figyelmet.
A beszámoló információi jellemzően értékben jelennek meg.	Az értékadatok mellett alapvetően mennyiségi adatokat szolgáltat.

²² DR. SZTANÓ Imre: A számvitel alapjai 2015, Perfekt Kiadó

2.3. Számviteli szolgáltatások napjainkban

A számvitel kezdetben a gazdasági tevékenység mérésére jött létre, napjainkra azonban számos funkcióval, feladattal bővült a területe. Hogy telik egy számviteli szolgáltató átlagos napja? Milyen feladatok hárulnak rá, és ezek szövődményeként milyen előírások, kötelezettségek? Sokaknak fogalmuk sincs róla, mit is csinál valójában a könyvelő – néhányuknak eszébe jut „kontíroz”, de hogy milyen konkrét feladatokat lát el, mekkora felelősséggel a legtöbb vállalkozó nem is sejt.

A 2000. évi C. törvény VIII. fejezetének 150. §-a így fogalmazza meg a számviteli szolgáltatók feladatkörét:

„A könyvviteli szolgáltatás körébe tartozik különösen:

a) a számviteli politika, a könyvviteli elszámolás, a beszámolóképzés rendszerének, módszerének kialakításával (ideértve a belső információs rendszer kialakítását is), a számlarend, a könyvvezetéshez, a beszámolóképzéshez szükséges szabályzatok elkészítésével, rendszeres karbantartásával kapcsolatos feladatok ellátása, beleértve a főkönyvi nyilvántartások vezetését, az összesítő feladások készítését, a beszámoló összeállítását, a beszámolóban, a könyvviteli nyilvántartásokban szereplő adatok elemzését, a gazdasági döntéseket megalapozó következtetések levonását is,

b) az elszámolások, a beszámolóban szereplő adatok jogszerűségének, szabályszerűségének, megbízhatóságának, bizonylatokkal való alátámasztottságának, a számviteli alapelvek követelményei megtartásának biztosításával a valóságnak megfelelő belső és külső információk előállítása, szolgáltatása.”

Az ügyfelek ma már egyre több mindent várnak el a könyvelőjüktől, ám tudnunk kell, mi tartozik a könyvviteli szolgáltató feladatkörének hatálya alá, illetve mik azok a tevékenységek, amelyeket a vállalkozónak önállóan, saját magának kell elvégeznie. A legtöbb vállalkozás vezetője azt hiszi, hogy a könyvelő egy olyan személy, aki egyszemély tud mindent cége gazdasági helyzetéről, napi pénzügyeiről, partnereiről, hogy vállalkozása kinek, mennyivel tartozik és mennyivel tartoznak mások a cégnek. Fontos időben tisztázni, hogy mi is a könyvelő, illetve mi a megbízójának feladata, kötelezettsége. Hogy ki mit vállal a könyvelés során szerződésben kell rögzíteni. Minél nagyobb mélységekben van részletezve a könyvelő feladatköre és jogosultságai, annál kiválóbb az adott szerződés, annál eredményesebb az együttműködés a továbbiakban. Mindazonáltal ezzel nincs letudva véglegesen a felek közötti

megállapodás, ugyanis nem csak a könyvelő által elvégzendő munkában kell megállapodni, hanem az ügyfélnek is vállalnia kell bizonyos kötelezettségeket, ilyen például a számlák, bankkivonatok időben történő átadása, vagy a megfelelő tájékoztatás a hirtelen felmerülő problémákról a minél célravezetőbb editálás érdekében. A könyvelés a két fél (könyvelő és vállalkozás) egyenrangú, egymást segítő együttműködése legyen.

A könyvviteli munkát végzők feladata a számviteli törvényben foglaltak gyakorlati végrehajtása. A számviteli szolgáltatás törvénybe iktatásával került bele a törvénybe a garancia arra, hogy a törvényből a következő feladatokat olyan szakemberek végzik, akik megfelelő gyakorlattal, képzéssel, szakértelemmel, naprakész szakismerettel rendelkeznek.

A számviteli törvény a számviteli szolgáltatásokat két csoportra osztja, ezek a könyvviteli szolgáltatás és a könyvvizsgálói tevékenység. A számviteli szolgáltatás két nagy tevékenységi kört foglal magába: a könyvvezetési és a beszámoló készítési kötelezettséget. Feladatai azon kötelezettségek összessége, amelyek ennek a két nagy tevékenységi körnek a teljesítése érdekében merülnek fel.²³

Így alapvető feladatai közé tartoznak:

- A számlák, bizonylatok törvény által előírt formában történő rögzítése
- A könyvelésre kapott számlák ellenőrzése a hatályos pénzügyi és számviteli törvénynek való megfelelés szempontjából
- Adatszolgáltatás a hatóságok felé (bevallások elkészítése, beküldése)
- A vállalkozás vezetője által kért kimutatások elkészítése
- Az éves beszámoló elkészítése (mérleg, eredménykimutatás, kiegészítő melléklet)
- A vállalkozás vezetőjének tájékoztatása a vállalkozást érintő, könyveléssel, adózással összefüggő törvényi változásokról
- Figyelmeztetni a vállalkozás vezetőjét, ha a cég működésében szabálytalanságot, törvényteleniséget tapasztal
- Gazdaságossági számítások végzése a vezetői döntések előkészítéséhez
- Önellenőrzési feladatok ellátása
- Esetlegesen bérszámfejtés, ha erre külön megállapodást kötöttek.

²³ KNEITNER Lea: *Könyvelő feladatai 2016. Letöltés időpontja: 2020.10.02.*
Hozzáférés (URL): <http://tilea.hu/konyvelo-feladatai/>

Fontos, hogy a könyvelő ne az utolsó pillanatban kapja meg a könyvelendő bizonylatokat, hogy időben, hatékonyan tudja teljesíteni kötelezettségeit. Egy könyvelőnek mindig naprakésznek kell lennie ügyfelei számára, hogy a megbízó partnernek ne kelljen napokat, heteket várnia egy-egy válaszra. El kell tudnia magyarázni az üzletfél számára többek között, ha nem ért egy törvényt, adózással összefüggő fogalmat, javaslatot ad a cégformával kapcsolatban, segíti az áfához kötődő lehetőségeket.

Mint említettem, az ügyfelek sokszor olyan feladatokat is a könyvelő részére szeretnének átruházni, amelyek felelőssége saját magukat terhel. Ezek a feladatok a teljesség igénye nélkül a következők:

- A befogadott számlák valódiságtartalmának ellenőrzése, ezen szerződésekhez kapcsolódó szerződések, teljesítési igazolások elkészítése
- A házipénztár kezelése
- A banki utalások határidőre történő teljesítése
- A vállalkozás partnereivel való kapcsolattartás, új partnerrel való szerződés megkötése
- Az előző könyvelő által elkövetett esetleges hibák korrigálása. Ilyen esetben természetesen fel kell hívnia megbízója figyelmét a hibára, annak várható következményeire, és célszerű javaslatot tenni a hiba korrigálására
- A lezárt üzleti év iratainak tárolása és őrzése. (Amennyiben a vállalkozás erre igényt tart, célszerű ezt is szerződésben rögzíteni.²⁴

A fentiekből kiderül, hogy a könyvelők munkája nem csak a kontírozgatásból, adatrögzítésből áll, sokrétűbb a tevékenységük. A törvények, rendeletek folyamatosan változnak, újulnak, így a szakma állandó, folyamatos tanulást igényel, de talán ez adja szépségét is. Kötelező szakmai továbbképzéseken kell részt venniük, hogy tudásukat szinten tudják tartani. Aki ezen, illetve hasonló területen dolgozik, lábát lógatni nincs ideje. A határidők minden hónapban fennállnak, illetve a beszámolási kötelezettségnek is eleget kell tenni minden üzleti évet követő év ötödik hónap utolsó napjáig.

²⁴ *Vállalkozás-Okosan: Mi a könyvelő feladata? (online) Letöltés időpontja: 2020.10.02.
Hozzáférés (URL): https://www.vallalkozas-okosan.hu/mi_konyvelo_feladata*

2.4. A jövő könyvelőkkel szemben támasztott elvárásai

Egy könyvelőiroda számára elsődlegesek az ügyfelei, referenciái. Ezért, mint szolgáltató, más gazdasági szakterületeket is próbál lefedni az általa biztosított egyéb szolgáltatások nyújtásával, a hagyományos könyvelési feladatokon kívül. Ezt azonban az ügyfele nem követelheti, a könyvelő a saját szabad akaratából vállalhatja ezt fel.

A hatályos számviteli törvény alapján a vállalkozó „a könyvviteli szolgáltatás körébe tartozó feladatok irányításával, vezetésével, az éves beszámoló, az egyszerűsített éves beszámoló, az összevont (konszolidált) beszámoló elkészítésével

a) olyan természetes személyt köteles megbízni, illetve ezen feladat elvégzésére alkalmazni, aki okleveles könyvvizsgálói szakképesítéssel vagy mérlegképes könyvelői szakképesítéssel, illetve az engedélyezés szempontjából mérlegképes könyvelői szakképesítéssel egyenértékű szakképesítéssel és a tevékenység ellátására jogosító engedéllyel rendelkezik, vagy

b) olyan számviteli szolgáltatást nyújtó társaságot köteles megbízni, amelynek a feladat irányításával, vezetésével, a beszámoló elkészítésével megbízott tagja, alkalmazottja megfelel az a) pontban meghatározott követelményeknek.”²⁵

Azonban hogyan tud a számviteli szakember a folyamatosan változó követelményeknek megfelelni? Aki a törvényben fennálló szakismerettel, képzettséggel rendelkezik, képes ellátni a könyvviteli szolgáltatáshoz kapcsolódó tevékenységeket, feladatokat? Elméletileg a számviteli képzés során a szükségeszerű kompetenciákat elsajátította, viszont a képzés óta már eltelhetett több-kevesebb idő, a törvények változhattak, a szabályok módosulhattak. Ezért a könyvviteli szolgáltatással kapcsolatos elvárások teljesülése csak akkor számbavehető, ha a szolgáltatást végzők rendszeresen továbbképzéseken vesznek részt, informálódnak a változásokról, tisztában legyenek az aktuális jogszabályokkal.

A vállalkozók többségének számára a könyvelő egyfajta gazdasági szupererővel bíró szakember, ami minden gazdasági, jogi problémára megoldást talál, vagy megoldást kell, hogy találjon. A számviteli szakember megoldhatja a problémáinak egy részét, tanácsokkal láthatja el ügyfeleit, de ezen problémáira nem terjed ki a könyvviteli szolgáltatás és ideje, energiája sincs minden feladat teljesítésére. Következésképp napjainkban mit is vár el egy cégvezető a könyvelőjétől? Elvárásaik folyamatosan növekszik, és mivel a könyvelőirodák is egyfajta

²⁵ 2000. évi C. törvény a számvitelről VIII. fejezet 151.§ (1)

versenyhelyzetben vannak, alkalmazkodniuk kell a piac egyre változó igényeihez, így a klasszikus könyvelési teendők mellett bővíthetik palettájukat, elvállalhatják más szakterületek elvégzendő feladatait is, például egy pályázatírást, befektetési tanácsadást vagy egyéb, ügyfelekhez kapcsolódó kötelezettségeket. A vállalkozók naprakész információkat várnak mindennel kapcsolatban, legyen szó számlázás, cégalapítás vagy adók terén, rendelkezzen teljes körű ismerettel egy adott témában. Szinte már az is elvárás tőlük, hogy ha feltesznek egy véletlenszerű kérdést, azonnal találjon rá a szakember választ. Ezt pedig beláthatjuk, elég irreális. De egy biztos, minél tágabb az általuk nyújtott szolgáltatások köre, annál nagyobb az ügyfelek elégedettsége, és a könyvviteli szolgáltató is jól jár, a plusz tevékenységekért további munkadíjat számíthat fel, ezáltal is növelve bevételét, valamint a konkurenciával szemben is előnyt jelent.

Úgy gondolom, aki a könyvviteli szolgáltatást választja hivatásának vállalnia kell az állandó ismeretszerzést, tanulást, fejlődést, a számtalan továbbképzésen való részvételt, tanfolyamokat, fejlesztenie kell önmagát és környezetét is, követve a piac elvárásait. Ahhoz, hogy egy könyvelő évtizedeken keresztül szakmájában tudjon tevékenykedni fontos az is, hogy terhelhető, kitartó legyen, képes legyen az olykor monotonnak tűnő munkák elvégzésére is, valamint a kreatív megoldást igénylő feladatot is el tudja látni. Megbízható, naprakész, precíz, bármikor elérhető, kooperatív személy, aki munkáját tekintve elszánt és megbízható. Ugyancsak fontos, hogy képes legyen szót érteni az ügyfelekkel, a megfelelő megértés és kommunikáció elengedhetetlen a szakmában. Mindez járul hozzá ahhoz, hogy egy könyvelő elismert legyen szakmájában, bővüljön ügyfélköre, szívesen válasszák könyvviteli szolgáltatójuknak. Tehát összefoglalva nem attól lesz jó egy könyvelő, hogy képes sok órán keresztül kontírozni, hanem attól, hogy tud tervezni, proaktív, előrelátó, képben van ügyfelei dolgaival, illetve a jogszabályi háttérrel.

Ma a technikai fejlődés következő lépcsőjén állunk, ahol a könyvelést az elektronikai adatfeldolgozással lehet kombinálni. Ma már sok többé-kevésbé felhasználóbarát könyvelőprogram is létezik, mégis a nagy technikai fejlődés ellenére – ami a toll és papír használatától a számítógép-hálózatokhoz vezetett – az egyes cégek könyvelésének lényeges meghatározója a humán munkaerő.²⁶

²⁶ KUZMANN Brigitta: *A számvitel történelme* Letöltés időpontja: 2020.10.02.
Hozzáférés (URL): <https://www.timetoast.com/timelines/a-szamvitel-tortenelme>

2.5. A digitalizáció berobbanása, hatásai

Digitalizáció, automatizálás, robotizálás... A XXI. század trendi fogalmai, amiket mindenki előszeretettel használ. De mit is jelentenek?

A digitalizálás, mint fogalom leegyszerűsítve azt a műveletet jelenti, amelynek során főként egy más hordozón már megjelent művet (szöveget, képet, hangot) számítógéppel olvasható, kódolt formában tesszük át. Nyomtatott dokumentumokról, videókról, papír fényképekről készül a számítógép által feldolgozható jel.²⁷

A digitális eszközök nap, mint nap szembe jönnek velünk az utcán. Már a legkisebb gyerekek kezében is ott mosolyog az okostelefon vagy a tablet. Az új technológiák ledöntik a régebbi kereteket, helyüket modern lehetőségek veszik át. Hogy ne menjünk messzire, gondoljuk csak végig, hányan vesznek napjainkban analóg, vagy bármilyen fényképezőgépet, hiszen az okostelefonokkal sokszor élesebb minőségű fényképek készíthetők már.

A digitalizálásnak rengeteg előnye van; az interneten keresztül szinte bármit, bárhol, bármikor el tudunk intézni, legyen szó egy fontos üzenetről, egy banki utalásról, de nézhetünk rajta filmet, zenét hallgathatunk, játszhatunk. Tájékozódhatunk a nagyvilág eseményeiről is, vagy ha például lekésünk egy buszt, pillanatokon belül utánajárhatunk, mikor indul a következő járat. Hátrányai főként a fiatalokat érintik, kisgyermekeknél függőséget okozhat, ami későbbi életükre is kihatással lesz; személyes, baráti kapcsolataik háttérbe szorulnak, vagy teljesen megszűnnek, tanulmányi eredményük romolhat; háttérbe szorul a sport, amely egy gyermeki szervezet számára létfontosságú, arról nem is beszélve, hogy az internet világa ma már számos veszéllyel is fenyeget.

A modern digitális eszközök főként a szolgáltatási szektort célozzák meg, de a termelő szektorra is hatással vannak növelve a termelékenységet. A digitalizáció a gazdasági élet minden területét átalakítja. Minden fejlődni akaró vállalkozás arra törekszik, hogy a lehető leghatékonyabban tudja erőforrásait hasznosítani, ezzel elérve a lehető legmagasabb profitot. Így van ez a könyvelő cégek esetében is.

A digitalizáció jelentős hatást gyakorol a számvitel szakemberek tevékenységének jellegére. A könyvelői munkával szemben megannyi új kihívást támasztanak az ügyfelek, a hivatalok és a digitális rendszerek modernizációja is robbanásszerű. Bővül az igény az ügyfelekben is

²⁷ Tudásbázis: A digitalizálás fogalma (online) Letöltés időpontja: 2020.10.06.
Hozzáférés (URL): <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/nyomdaipar/szamitogepes- ismeretek/karakterfelismero-programok-tesztfeladat/a-digitalizalas-fogalma>

ügymenetük nyomon követésére, üzleti elhatározásaik erősítésére. Ugyanakkor fokozódik a hivatali adatszolgáltatás mennyisége, folyton-folyvást csökken az idő az adatok feldolgozására és beküldésére. Ezeknek a próbatételeknek digitális eszközök használata nélkül nem lehet eleget tenni.

A digitalizáció és a vállalatok keresztmetszete a munkaerő kérdés. A nagymértékű fejlődés, a termelés növekedése egészen eddig párhuzamosan mozgott a foglalkoztatottsággal, ma már azonban más a helyzet. A technológia elért addig a szintig, hogy képes helyébe lépni a korábban emberi munka által végzendő feladatoknak. Algoritmusok végzik el a munkát, és mivel olcsóbbak, mint az emberi munkaerő, ennek köszönhetően egyre gyakrabban szűnnek meg munkahelyek, gyakran átképzéssel, továbbképzéssel próbálják megoldani a cégek a humán erőforrás megtartását.

A digitális lehetőségek igénybevétele hozzájárul a munkaidő rugalmas beosztásához és valóra váltja a távmunka lehetőségét. Ezen lehetőségek közreműködésével a monoton teendők aránya redukálható, ha kevesebb a manuális adatrögzítés, a hiba, az elütés is kevesebb, így a tévedés kockázata minimálisra csökken. Lényegesen felgyorsul az adatkezelés, az adategyeztetés, ezáltal hatékonyabb és dinamikusabb munkavégzésre van lehetőség. A könyvelői munka középpontja a kontrollfolyamatokra helyeződik át, így több idő jut az ellenőrzésre és a tanácsadói tevékenységre. A digitalizáció hatására a számviteli tevékenység már nem az adatrögzítésről szól, sokkal inkább az adatelemzés, a tanácsadás, az ellenőrzés kerül fókuszba. Mindezek ellenére a gazdasági eseményeket a rögzítés előtt vizsgálni kell, helyesen lett-e kiállítva egy számla, érvényes-e a kiállító adószáma, valós partner felé történik-e a számlázás stb.²⁸ Kétségtelenül kijelenthetjük, hogy azok a könyvelők lesznek igazán sikeres szakemberek, akik élnek a digitalizáció és automatizálás nyújtotta lehetőségekkel.

Kristó Zoltán tollából idézve: „*Jó könyvelő = IQ+EQ+DQ, azaz az alapos szakmai tudás, az érzelmi intelligencia és a digitális intelligencia lesznek majd azok a képességek, amelyek piacképesé tesznek majd egy könyvelőt.*”

Tehát a könyvelőknek fel kell készülniük szakmájuk alapvető megváltozására. Abban a tekintetben mindenképpen, hogy munkaidejük egyre kisebb hányadát fogja kitenni az eddig ismert könyvelés. Helyette a tanácsadás és elemzés tölti majd ki a könyvelők portfólióját. Ilyen módon sokkal komplexebb szolgáltatásokat tudnak majd nyújtani ügyfeleiknek.

²⁸ Hozzáférés (URL): <https://www.digitaliskonyvelo.hu/l/trendek-es-megoldasok-a-konyveles-digitalizaciojaban/>
Letöltés időpontja: 2020.10.06.

3. AHOGY A NYUGAT-DUNÁNTÚL KÖNYVELŐI LÁTJÁK

Kutatásom során kétféle eljárással dolgoztam. Az egyik módszer az interjú megkérdezés, ahol volt szerencsém a gyakorlati helyemen egy tapasztalt, időtlen idők óta a szakmában dolgozó, könyvelő irodát vezető jártas szakembert megkérdezni, így felmerülő kérdéseimre első kézből kaphattam választ. A másik elemzési mód a kérdőíves kutatás volt, így szélesebb körű adatállományból nyerhettem információkat hipotéziseim megválaszolására. Mégis állíthatom, hogy a kutatás reprezentativitását nem tudja garantálni mintavételem.

3.1. Interjú a Benkő és Társa Könyvelő Iroda Kft. ügyvezetőjével

Gyakorlati félévemet a Benkő és Társa Könyvelő Iroda Kft.-nél volt szerencsém eltölteni. Egy kis létszámú iroda, amely 4 fővel működik évtizedek óta, viszont annál szélesebb körű referenciákkal. A legkisebb egyéni vállalkozótól az egészen nagy gazdasági társaságokig számos megbízatás fellelhető az ügyfélkörben.

Az itt eltöltött idő alatt rengeteget tanultam, mind a kolleganőktől, mind az iroda ügyvezetőjétől, testközelből tapasztalhattam meg, milyen összetett, komplex tevékenységről van is szó, amikor könyvelésről beszélünk. Külső szemmel talán monotonnak tűnik, ülni a számítógép előtt és csak a billentyűleütések ritmusa hallatszik, de a munka ennél jóval sokszínűbb. Ügyfelek nap, mint nap keresik fel az irodát felettébb különböző kérdéseikkel, kéréseikkel, bizalommal fordulnak a könyvelő szakemberekhez.

Így fordultam én is bizalommal az említett könyvelő iroda vezetőjéhez, Dr. Vargáné Benkő Anikóhoz, aki 1988 óta dolgozik könyvelőként, 1991 óta vezeti saját könyvelő irodáját sikeresen. Diplomája átvétele után azonnal főkönyvelői állást kapott egy építőipari kissovetkezetnél, amely elmondása szerint mélyvíz volt számára, de ezáltal szerette meg a könyvelő szakmát. Mindenképpen olyan szakértőt szerettem volna megkérdezni arról, hogy ennek a foglalkozásnak lesz-e a jövőben is létjogosultsága, aki saját kézből tapasztalja a változásokat, kiterjedt rálátása van a témára.

Érdekelt, hogy pályafutása elején milyen feladatokat, tevékenységeket kellett ellátnia könyvelőként, hogy lássam mennyire módosult ez napjainkhoz képest. A szövetkezetnél, ahol állást kapott a számvitel, adózás és az építőiparhoz kapcsolódó analitikák vezetése voltak a legfőbb feladatok. Elmondta, hogy akkoriban még egyszerűbb volt a bevallási rend, évente egy bevallást kellett leadni, kézzel készült a munkabérek számfejtése és a könyvvezetés is

ügynevezett főkönyvi kartonokra történt. Ez tanította meg a most már 25-30 éve a szakmában dolgozó könyvelőket a precizításra, az igényes, pontos munkavégzésre.

Az évek során aztán egyre több adónem került bevezetésre, amelyek nyilvántartása elláthatatlanná vált a számítógépes adatfeldolgozás nélkül. Sűrű volt az adóhivatallal a kommunikáció, ami akkor még személyesen zajlott, ismerték egymást közvetlenül a könyvelők és a NAV ügyfélterében munkát ellátó dolgozók. Időközben megjelentek kezdetleges könyvelőprogramok, ezek segítették a könyvelők munkáját. A papíralapú bevallásokat felváltották lassacskán az elektronikus formában beküldhető bevallások. Ma már eljutott a társadalom arra a szintre, hogy személytelenül, kódokra és ügyfélszámokra hivatkozva levelez sok esetben az adóhivatal a könyvelőkkel, online felületeken keresztül.

Arról kérdeztem az ügyvezetőt, hogyan tudott, illetve tud lépést tartani a változásokkal a Kft, amit működtet. Úgy nyilatkozott, hogy kezdetben egy cégvezető nagyjából el tudta látni a feladatkörét. Áttekinthető volt az adó és járulék rendszer – talán még a laikusok számára is. Az idők folyamán viszont ez egyre bonyolultabbá és érthetlenebbé vált annak, aki ezzel nem foglalkozott és nem tanulta.

Mint minden munka ez is elképzelhetetlen ügy, hogy nem reagálunk azonnal az igényekre, változásokra. Sajnos mára ott tart a dolog, hogy a bonyolultsága, a sokféle és sok felé történő adatszolgáltatás, bevallás miatt a szakma lassan elérhetetlen: nem marad idő a számvitel szépségének megmutatására, avagy szeretetére; adatrögzítők lettünk és gyorsasági versenyzők. Rohanunk magunk után, hogy megfeleljünk mind az ügyfelek, mind a NAV egyre növekvő elvárásának. Egyetértett abban, hogy a naprakész könyvelés már nemcsak az ügyfelek, de a NAV részéről is elvárt, mindent látni akar az adóhivatal.

Sokkal több munkát kell elvégezni rövidebb határidők alatt. Szerinte ezt csak az tudja művelni, aki szerelmes a szakmájába és ezért van egyre kevesebb könyvelő is. Mindenki stresszel; a könyvelők amiatt, hogy időben tudjanak minden adatot a hatóságok felé szolgáltatni, és az ügyfelek sem tudnak a szakmájukkal foglalkozni az adminisztrációs és jelentési kötelezettségeik miatt. Így próbálnak – egyébként sikerrel – egyre több feladatot a könyvelőkre hárítani, mert ők képtelenek megoldani. Most jelenleg a legnagyobb ilyen könyvelőkre háruló feladat az online számlarendszer használata, a számla feltöltési kötelezettség.

2020. július 1-jén kibővült az online adatszolgáltatás kötelezettsége, ami azt jelenti, hogy minden belföldi adóalany számára kiállított számla adatát el kell küldeni az adóhatóságnak. Sok vállalkozásnak ez nem újdonság már, ugyanis 2018. július 1-je óta minden 100 000 Ft áthárított

általános forgalmi adó tartalmú számlát, amelyet belföldi adóalany részére állított ki, jelenteni kellett az adóhatóságnak. 2021. január 1-től pedig az adatszolgáltatási kötelezettség minden számlát érint: nemcsak a belföldi adóalanyok, de a belföldi, illetve külföldi magánszemély részére kiállított bizonylatokat is. Tehát a Nemzeti Adó és Vámhivatal minden számlát látni fog.

A vállalkozók dönthetnek, hogyan teljesítik a kötelezettséget: választanak egy számlázó programot, és ezen a számlázó rendszeren keresztül állítják ki számlájukat, amely a bizonylatot elektronikus úton automatikusan megküldi az adóhatóság felé, vagy megírhatják a számlájukat kézzel a hagyományos számlatömbbe, és ezt a számlát rögzítik manuálisan NAV online számla rendszerében. Lássuk be, ez utóbbi elég időigényes, és a kézi számla kitöltése is sokkal macerásabb, nagyobb a hibázás lehetősége, mintha számlázó programmal állítanánk ki a számlát.²⁹

Kíváncsi voltam, mit gondol arról, hogy ez a fejlődést, ami végbemegy az adóhatóság generáljában, vannak olyan jogszabályi vagy egyéb specifikus környezetből érkező indikátorok, vagy van rá igény is. Úgy véli, a kormányzat, a költségvetés terheli a feladatot a NAV-ra. Biztosan előnnyel is jár ez a feladat végrehajtás a NAV részére is, hiszen azonnal fehéredett a fekete gazdaság. Azonnal látható most már minden olyan cselekedet, amely nem felel meg a törvényi előírásoknak. Igény is biztosan van rá a másik oldalról, mert egy cégvezető sokkal hamarabb és sokkal részletesebb, összefüggőbb adatokat kap a vállalkozásáról. Könnyebben tervezhet, átláthatóbb a gazdálkodása és legfőképp gyorsan reagálhat a piac változásaira.

A jövő tekintetében kérdeztem, merre és milyen mértékben fog változni szerinte a szakma a digitalizáció hatására, hogyan fognak megváltozni a feladatkörök. Felvetése szerint a jövő az idősebb generáció számára kifürkészhetetlen, és a digitalizációnak „köszönhetően” egyre személytelenebb lesz ez a szakma. A számvitel, a rendszer elemzése, összefüggései kevésbé lesznek úgy szükségesek, mint voltak mondjuk 10, 20 évvel ezelőtt. Az adózás és az adatszolgáltatás sokkal nagyobb hangsúlyt kap már, sőt sajnos az ügyfeleket is egyre inkább az érdekli csak, hogy hova, mikor és mennyi adót kell fizetniük. Az elemzés, a mutatók figyelése,

²⁹ Hivatkozás (URL): https://www.bilingo.hu/blog/olvas/online-szamla-on-milyen-valtozasokra-keszuli-2020-julius-1-toi?gclid=Cj0KCQjw7sz6BRDYARIsAPHzrNj7QnrVVgIrgIolzQtLSDRuNibCJyWYf68v219wZKgnHBWYHmwith1QaAqGWEALw_wcB
Letöltés időpontja: 2020.12.01.

a fejlődés bemutatása szerint azon múlik, hogy egy könyvelő akar-e ezzel esetleg többet nyújtani az ügyfelének és nem azon, hogy ez a feladatköréhez tartozna-e.

A változások eddig lassan történtek, az utóbbi években viszont rohamosan. A könyvelő programnak kell alkalmasnak lennie arra, hogy minden téren és minden módon adatokat tudjunk szolgáltatni és megfeleljünk az elvárásoknak. Sajnos egyre sűrűbben kell számítógépeket cserélni, technikailag lépést tartani a digitalizáció elvárásaival, amit nem terhelhetünk az ügyfelekre. Ez mindenképpen hátrány.

Foglalkoztatott a kérdés, ami jelentősen átalakítaná a szakmát, vajon elképzelhető-e, hogy a későbbiekben az adóhivatal készítse el a könyvelő szakemberek helyett pl. az áfabevallásokat vagy a beszámolókat? A válasza „nem” volt. Illetve bizonyos bevallásokat lehet, de véleménye szerint azok nem fogják tükrözni a valóságot. A magyar kisvállalkozók zöme még nem tudja igazán elkülönülten kezelni a magán és a vállalkozása életét, és ezekből adódhatnak problémák. Öröm lenne viszont abból a szempontból, hogy végre, mint szakmai tanácsadóra, segítségnyújtóra is tekinteték újra a könyvelő szakembereket és nemcsak adatrögzítőkre. Úgy érzi, nem ezért tanult ennyit, hanem azért, mert megszerettették vele a számvitelt minden nehézsége, bonyolultsága ellenére.

Egy könyvelőiroda számára fontos, hogy milyen könyvelő programot választ, hiszen annak tudása, kezelhetősége igencsak meghatározó az általa elvégzett munka tekintetében. A programok kezdetben azért jöttek létre, hogy időt spóroljanak felhasználójának, könnyítsék a feladataikat, bizonyos műveleteket automatikusan elvégezzenek.

A Benkő és Társa Könyvelő Iroda Kft. lassan 20-25 éve ugyanazt a programot használja, első felhasználói között volt. A program testreszabottan, hosszas megbeszélések, igényfelmérések után íródott meg, ezután kezdte el tesztelni és használni az iroda, azóta is töretlenül. Azóta Zala megyében is nagyon sok könyvelő dolgozik már ezzel a programmal, ami nem más, mint a HBSys.

3. kép: HBSys Integrált Ügyviteli Rendszer

Forrás: <http://www.hbsys.hu/>

Letöltés időpontja: 2020.11.25.

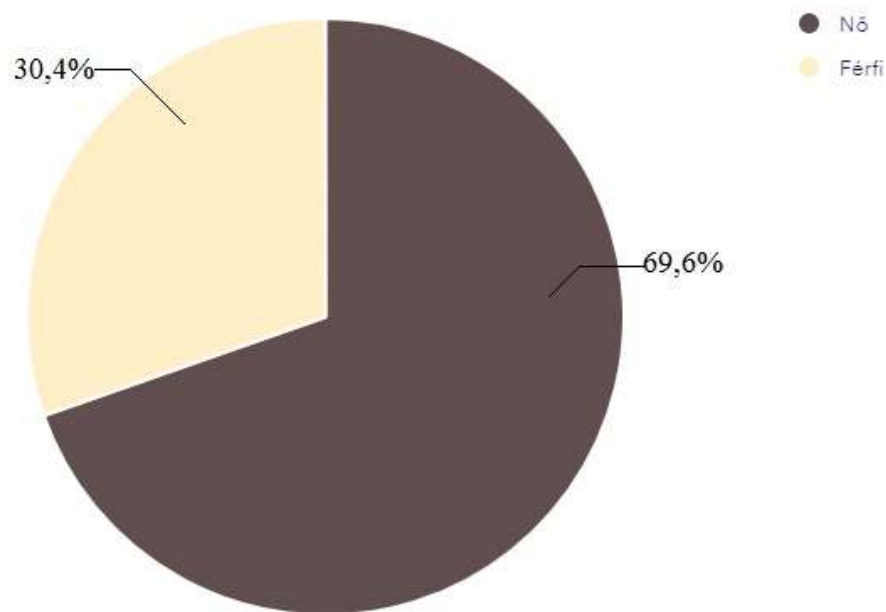
A program alkalmas a beszámoló, az adóbevallások elkészítésére, bérszámfejtésre, számlázásra, analitikákat kezel, iratmintákat tölt ki, és valószínűleg nem is tudjuk, hogy még mi mindenre képes, amiket nem alkalmazunk a gyakorlatban.

De vajon lesznek-e olyan szoftverek a jövőben, amelyek automatikusan elvégzik a könyvelést, készítenek elemzéseket, kalkulációkat, elkészítik a beszámolót, képesek lesznek automatikus bérszámfejtésre? Esetleg mesterséges intelligenciát alkalmazva átveszik a könyvelők munkáját? Majd kiderül merre halad a világ. Ha szigorúan az adózás irányába megyünk, mint az elmúlt években, akkor biztosan egyszer bekövetkezik ez is. Elmondása szerint ezzel nincs is probléma, mert akkor lesz idő tanácsadóként dolgozni ebben a szakmában, lesz talán idő olyan feladatokat ellátni, amelyek egy kicsit visszahozzák a munka bizalmi voltát, személyességét. Egyébként fontosnak tartotta megjegyezni, hogy a fiatal generáció egyre inkább igényli ezeket a személyes beszélgetéseket, sok kérdésük, gondolatuk van, amelyekből a könyvelő is tanulhat.

3.2. A térség könyvelőinek jövőképe

Annak érdekében, hogy ne csak egy iroda keretein belül kutassak, hogy szélesebb körben is megismerjem a számviteli szolgáltatók véleményét a témával kapcsolatban, készítettem egy kérdőívet. A felmérés 20 kérdésből állt, amelyet elektronikus űrlap formájában lehetett kitölteni a számvitel területén dolgozó hozzáértő szakembereknek. A kitöltés időintervalluma az 2020. október 28. és november 30. közötti időszak. A kérdőív anonim volt, a meghatározott időszak alatt 56 érvényes válasz érkezett.

A kutatás demográfiai megoszlását az alábbi ábra mutatja:

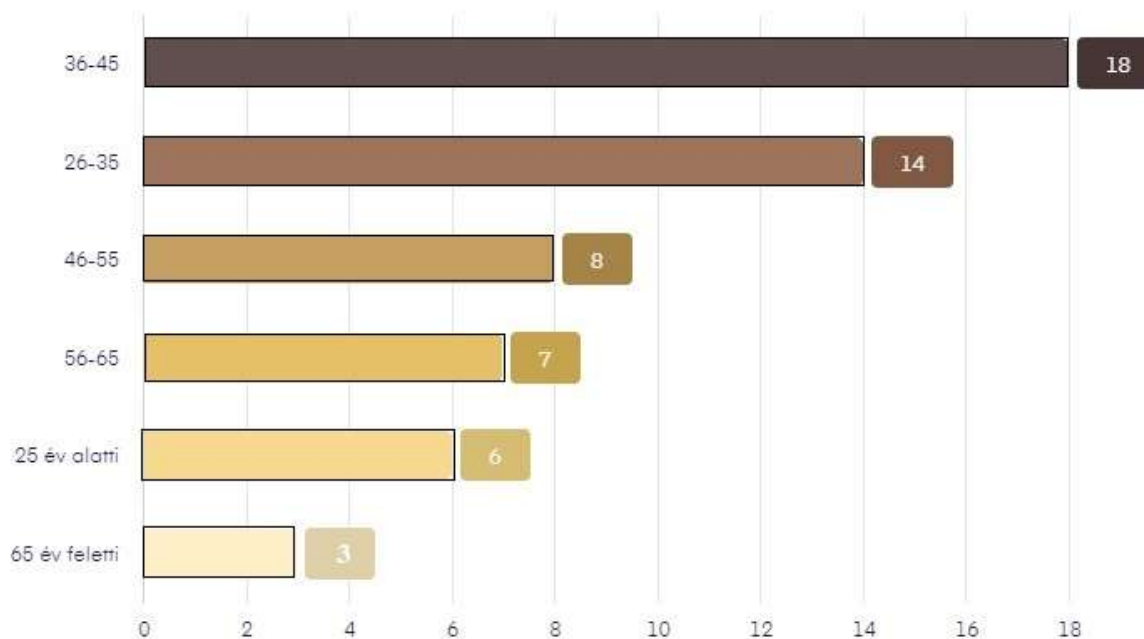
VÁLASZ	VÁLASZOK	ARÁNY
Nő	39	69.6%
Férfi	17	30.4%

3. ábra: A kérdőívkitöltők megoszlása nemek szerint, (%)

(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

Teljes mértékben látszik, hogy a számviteli szolgáltatók zömét hölgyek/nők alkotják (69,6%), míg a férfiak aránya a kitöltők körében a szakmában 30,4%-ot tesz ki.

Életkorukat tekintve generációnyi eltérések vannak, így széles skálán különböző vélemények, meglátások, többféle gondolkodásmód tapasztalható, ezáltal az eredmények is eltérőek.

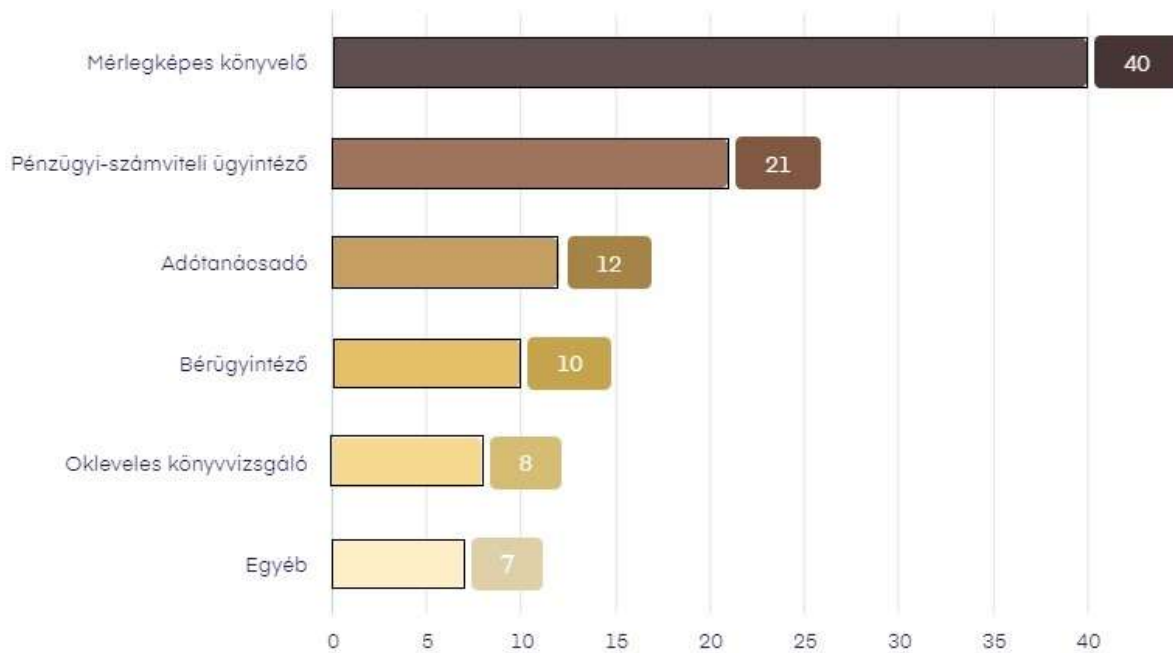
VÁLASZ	VÁLASZOK	ARÁNY
36-45	18	32.1%
26-35	14	25%
46-55	8	14.3%
56-65	7	12.5%
25 év alatti	6	10.7%
65 év feletti	3	5.4%

4. ábra: A kérdőívkitöltők megoszlása életkor szerint, (fő)

(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

Az ábra jól mutatja, hogy a kitöltők többsége a 36-45 év közötti korosztályba tartozik (18 fő), és őket szorosan követi ez egyel fiatalabb, 26-35 közötti korosztály (14 fő). A kitöltők mindössze 10,7%-a (6 fő) 25 év alatti, aminek azért van jelentősége, mert korukból adódóan jóval kevesebb tapasztalattal rendelkeznek, mint idősebb társaik. A válaszadók fennmaradó része többnyire a 46 és 65 év közötti kategóriába esett (15 fő; 26,8%), csupán 3 fő (5,4%) a 65 év feletti.

A következő kérdés a végzettségükre irányult, ahol egyszerre több lehetőséget is választhattak, ugyanis miért ne lehetne egy mérlegképes könyvelő egyúttal adótanácsadó is, vagy bármi más?!

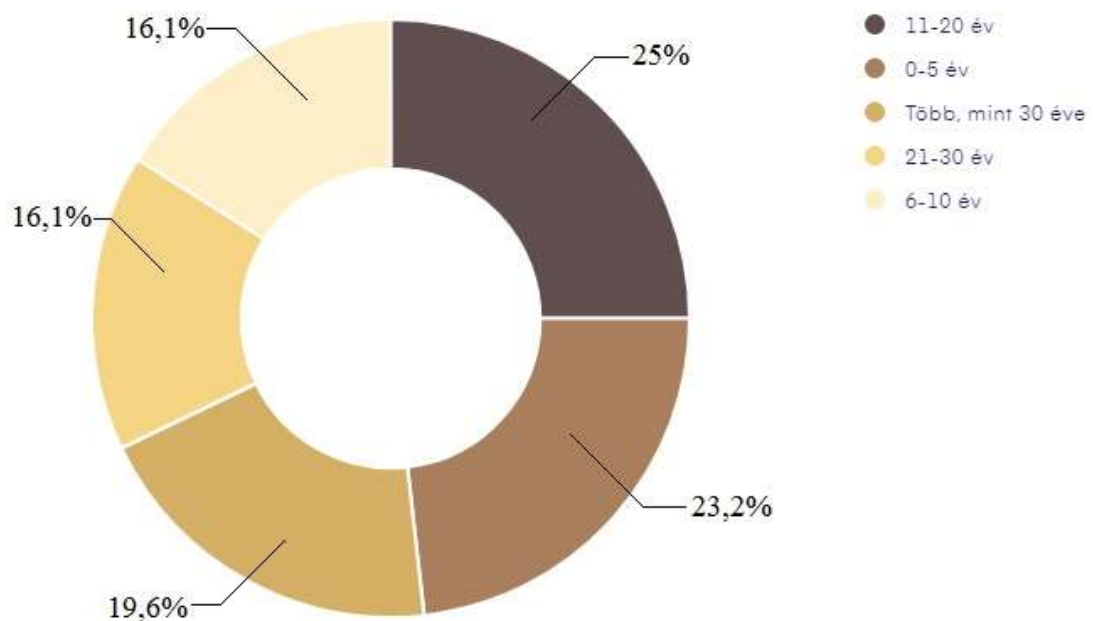
VÁLASZ	VÁLASZOK	ARÁNY
Mérlegképes könyvelő	40	71.4%
Pénzügyi-számviteli ügyintéző	21	37.5%
Adótanácsadó	12	21.4%
Bérügyintéző	10	17.9%
Okleveles könyvvizsgáló	8	14.3%
Egyéb	7	12.5%

5. ábra: A kérdőívkitöltők megoszlása végzettségük szerint, (fő)

(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

A döntő többség a válaszok körében nyilvánvalóan a mérlegképes könyvelő volt, arányuk 71,4%-ot (40 fő) tesz ki, ezzel elérve majdnem a ¾-es fölényt. 37,5%-a a kitöltőknek pénzügyi-számviteli ügyintézői végzettséggel (is) rendelkezik, valamint 12 fő az adótanácsadó (21,4%) és 10 fő a bérügyintéző (17,9%) válaszra is kattintott. Könyvvizsgálói végzettséggel 8 fő rendelkezik, így ők a kitöltők 14,3%-át teszik ki. Egyéb válaszként érkezett 7 szavazat, köztük valószínűleg TB-ügyintézők, közgazdászok, esetleg tanárok voksoltak.

Arra vonatkozóan is tettem fel kérdést, hogy a kérdőívkitöltők mióta dolgoznak a szakmában, ezáltal 5 csoportot különítettem el, amelyet a 6. ábra szemléltet.

VÁLASZ	VÁLASZOK	ARÁNY
11-20 év	14	25%
0-5 év	13	23.2%
Több, mint 30 éve	11	19.6%
21-30 év	9	16.1%
6-10 év	9	16.1%

6. ábra: A kérdőívkitöltők megoszlása a szakmában eltöltött idő alapján, (%)

(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

A válaszok igencsak eltérőnek bizonyultak. A legtöbben azok vannak, akik 11-20 éve már a szakmában tevékenykednek (14 fő; 25%), de jelentős azon szavazók száma is, akik már több, mint 30 éve e területén végzik munkájukat (11 fő, 19,6%). 9-9 fő pipálta be a 21-30, illetve 6-10 évig terjedő korosztályt, és 13 fő a még pályakezdőnek mondható válaszadók száma. Összegezve megállapíthatjuk, hogy a kérdőívkitöltők több, mint 60%-át olyan tapasztalt szakemberek teszik ki, akik már több mint 11 évnyi tapasztalatot szereztek, így véleményük hangsúlyosnak, relevánsnak számít.

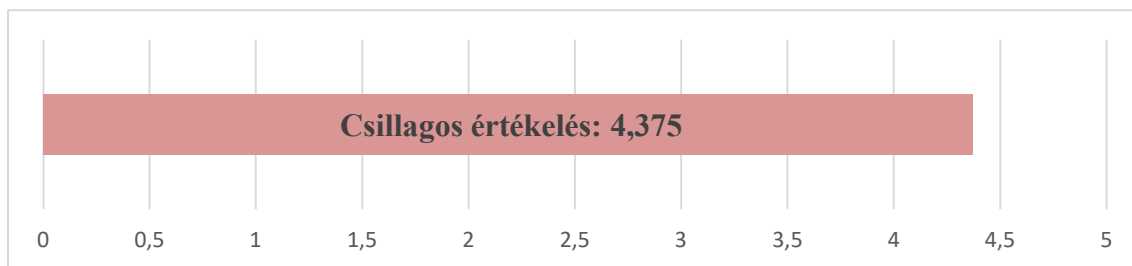
A felmérés következő kérdései arra vonatkoztak, hogy a számviteli szolgáltatók munkájuk során milyen könyvelő programot, illetve szoftvert használnak, valamint mennyire elégedettek vele, tervezik-e a közeljövőben lecserélni azt. A válaszok körében széles a repertoár: RLB-60, HBSyS, IMA, AutoControl, Revolution, Novitax, Kulcs-Soft, és sorolhatnám. (7. ábra).

7. ábra: A kérdőívkitöltők válasza az alkalmazott könyvelő program/szoftver kérdésében

(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

A kérdőívkitöltők válaszként a kérdésre, hogy milyen könyvelő programot/szoftvert használnak számos olyat írtak, amelyek a legújabb fejlesztések közé tartoznak. A programokat folyamatosan frissítik, fejlesztik, hiszen a régi, elavult programokat hamar lecserélik a könyvelők, ha hatékonyabb és olcsóbb kerül a piacra. Léteznek Magyarországon ingyenesen használható programok is, de tudásuk nyilvánvalóan korlátozva van. Természetesen azok a programok, amikért fizetni kell jóval fejlettebbek, több mindenre képesek, összetettebbek, viszont nem a termék, szolgáltatás ára határozza meg a minőségét. Lehet, hogy egy program minden tekintetben fejlett, a legmodernebb technológiákat alkalmazza, de ha felhasználója nem tudja, vagy csak bonyolultan tudja kezelni, és többet szenved vele, mint egy kevesebbet tudó társával, hiába a fejlettsége, nem azt fogja választani.

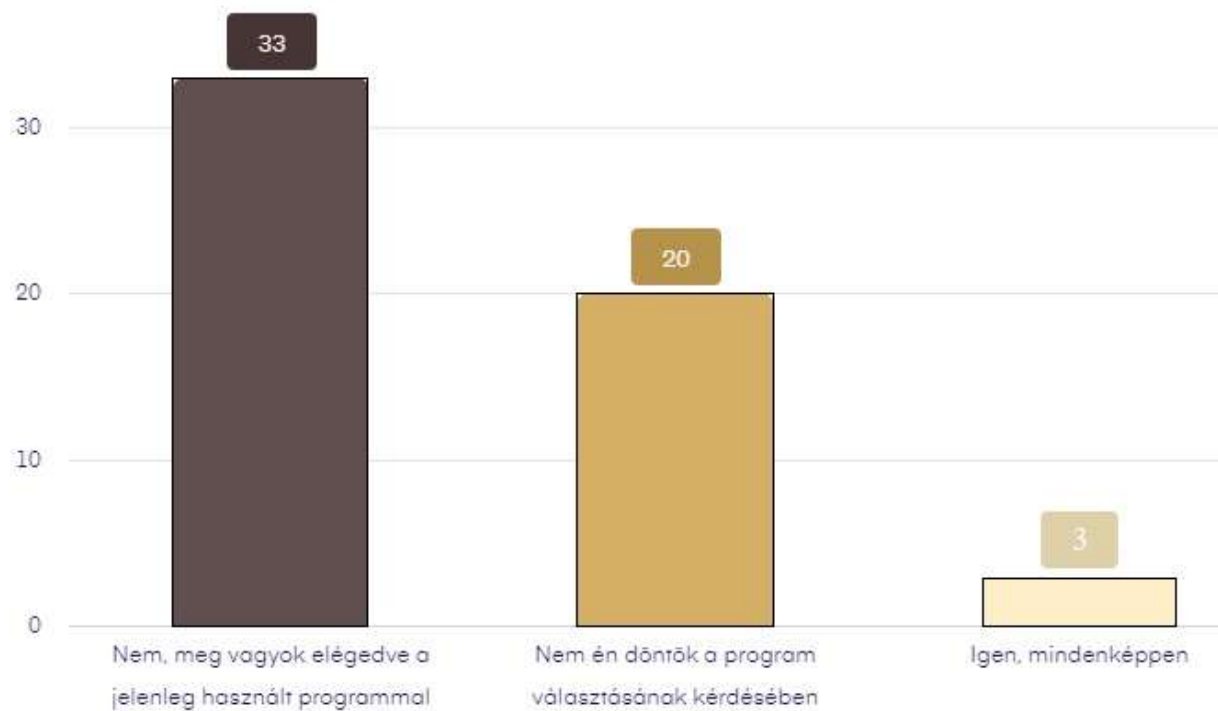
VÁLASZ	VÁLASZOK	ARÁNY
5/5	26	46.4%
4/5	25	44.6%
3/5	5	8.9%
2/5	0	0%
1/5	0	0%

8. ábra: A kérdőívkitöltők értékelése az alkalmazott program/szoftver tekintetében, (pontszám)

(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

Abban a kérdésben, hogy mennyire elégedettek a használt programmal/szoftverrel, a kitöltők a válaszukat 1-5-ig egy skálán mérlegelhették. Az 1-es szavazat azt jelentette, hogy abszolút nincs megelégedve, az 5-ös a teljes elégedettséget takarta. Az ábra jól mutatja, hogy a válaszadók nagy többsége meg van elégedve a választott programmal, szoftverrel, a 4,38-as összesített átlag teljeskörű elégedettségre utal. 3-ast is csak 5 személy választott, ez a szám a kitöltők kevesebb, mint 10%-a, 3-asnál rosszabb értékelés pedig nem is született a válaszadók körében. A 4-es és 5-ös értékelés fej-fej mellett végzett, a 25 illetve 26 szavazattal.

Elégedettségükhöz kapcsolódik a következő kérdés is, amiben arra kellett választ adniuk, hogy tervezik-e a közeljövőben lecserélni a jelenleg használt programot.

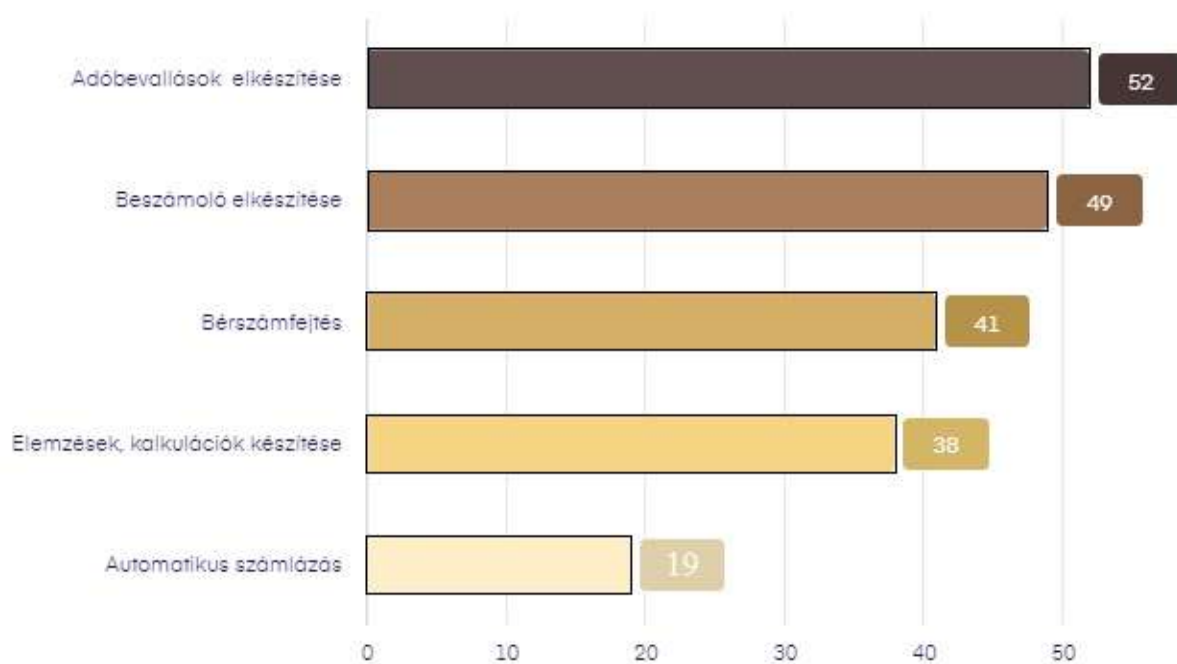
VÁLASZ	VÁLÁSOK	ARÁNY
Nem, meg vagyok elégedve a jelenleg használt programmal	33	58.9%
Nem én döntök a program választásának kérdésében	20	35.7%
Igen, mindenképpen	3	5.4%

9. ábra: A kérdőívkitöltők válaszainak megoszlása a kérdésre, hogy tervezik-e lecserélni az alkalmazott programot, (fő)

(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

A válaszok egyértelműen mutatják, hogy akinek a hatáskörébe tartozik a program kiválasztása 3 fő kitöltő kivételével mindegyikük meg van elégedve a jelenleg alkalmazott programmal. A kitöltők 35,7%-a válaszolta azt, hogy nem ő dönt a választás kérdésében, ők valószínűleg alkalmazotti státuszban dolgoznak. Persze egy ügyvezető kikérheti alkalmazottai véleményét a használni kívánt programokkal kapcsolatban, de a végső szó a főnöké, neki kell dönteni, utánajárni a lehetséges fejlesztéseknek, ha a piacon versenyhelyzetben akar maradni.

Hogy mely tevékenységek elkészítéséhez alkalmas a használt program? Ez volt a felmérés során következő kérdése, természetesen egyszerre több választ jelölhettek a kitöltők.

VÁLASZ	VÁLASZOK	ARÁNY
Adóbevallások elkészítése	52	92.9%
Beszámoló elkészítése	49	87.5%
Bérszámfejtés	41	73.2%
Elemzések, kalkulációk készítése	38	67.9%
Automatikus számlázás	19	33.9%

10. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a kérdésre: Mely tevékenységek elkészítéséhez alkalmas a használt program? (fő)

(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

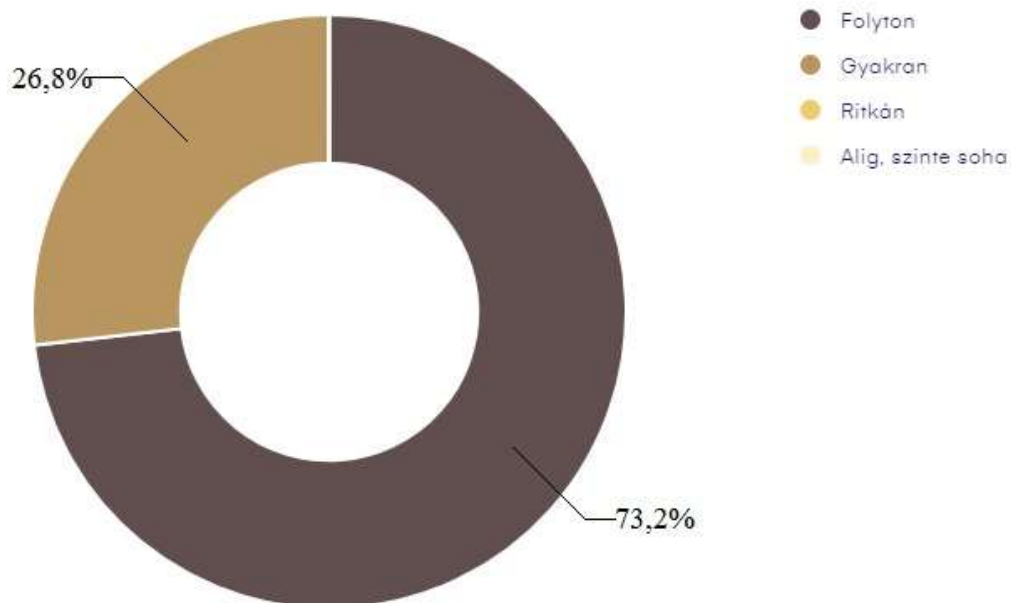
A válaszokból kiderül, hogy a kitöltők által használt programok tudása már napjainkban is kimagasló. Szinte mindegyik segítségével elkészíthetjük az adóbevallásokat (92,9%), a beszámolót (87,5%), bérszámfejtésre is alkalmas többségük (73,2%). Elemzéseket, kalkulációkat már nem mindegyik képes összeállítani, ehhez valószínűleg a Microsoft Excel programját használják segítségül, vagy más elemző szoftvereket. A számlázás tekintetében már nincs ilyen kimagasló arány, mindössze a kitöltők 33,9%-ának programja képes a számlázásra, a többiek esetében valószínűleg egy külön számlázóprogram segítségével zajlik a számlázás.

3.2.1. A könyvelés átalakulása

A digitalizáció a gazdaság minden területét jelentkezik, így a számviteli területeken is. A vállalkozók célja a profitszerzés, amely erőforrásai hatékony felhasználásával jöhet létre. A termelékenységét növelni csak a legkorszerűbb technológiák alkalmazása mellett lehetséges, ehhez lépést kell tudni tartani a kialakuló változásokkal. Ahogy már korábban említettem, az automatizáció a könyvelés gépesítésével kezdődött el, a pénztárjelentések, főkönyvi kártyák elektronikusan kerültek rögzítésre. Később a bevallási kötelezettség teljesítése is elektronikusan zajlott, így az informatikának rendre kiterjedtebb funkciója lett. A XX. század vége felé a könyvelő szakma teljesen új külsőt kapott. A számítógépek és a számviteli szoftverek teljesen megváltoztatták az ipart. Fejlődtek a programok, szoftverek, olyan számítógépek váltak szükségessé, melyeknek nagyobb teljesítőképessége, kapacitása volt, és kompatibilisek a megjelenő újabb programokkal. Megszűnt a számológépekkel, ceruzával való munka, az olyan programokkal, mint a Microsoft Excel egy könyvelőnek már volt elektronikus táblázata.³⁰

Ahogy az ábrán (11.ábra) is látszik, ma már elképzelhetetlen a napi munkavégzés számítástechnikai eszközök nélkül. A cégeknek folyamatos költségeik merülnek fel, hogy az újabb eszközöket, legújabb technológiákat be tudják szerezni, lépést tudjanak tartani a piac elvárásaival. Hatalmas befektetést jelent, mégis kénytelenek, hisz belátták, csak így tudnak talpon maradni. A fiatal generációnak nem jelentenek különösebb akadályt ezen eszközök használatának megtanulása, hiszen ebbe születnek bele, természetesen kezelik őket. Viszont a szüleim korosztályának már nem ilyen egyszerű, minden apró lépést meg kell tanulniuk, hogy az informatika területén is versenyben tudjanak maradni a fiatalabb generációkkal.

³⁰ Hivatkozás (URL): <https://www.cpapracticeadvisor.com/home/article/10263076/the-evolution-of-technology-for-the-accounting-profession>

11. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a kérdésre: Munkája során milyen gyakran használ számítógépet, laptopot, okostelefont?

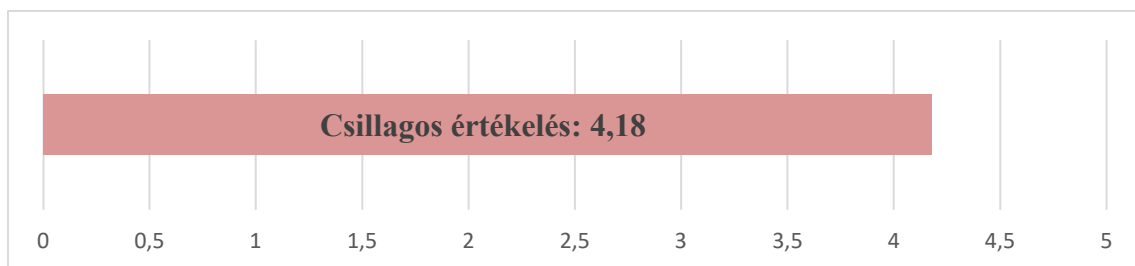
(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

A számvitel jövőjének előkészítéséhez fontos, hogy felkészüljünk a felhő alapú adattárolásra. Talán a legfontosabb előny a rendszerrel kapcsolatban az, hogy bármikor, bárhol hozzáférhet az adatokhoz és a számítási erőforrásokhoz. Amikor egy könyvelő felhőalapú hozzáférést biztosít ügyfeleinek a valós idejű pénzügyi jelentésekhez, akkor számviteli rendszerük naprakész információi alapján operatív döntéseket hozhatnak. A felhőtechnika lehetővé teszi, hogy folyamatos megfigyelést biztosítson ahelyett, hogy szakaszos elemzést végezzen, valahányszor információt szeretne megosztani.³¹

³¹ Hivatkozás (URL): <https://www.journalofaccountancy.com/newsletters/2018/nov/prepare-future-accounting.html>

A következő kérdés erre vonatkozóan is merült fel bennem, hogy mennyire érdeklik az újítások a számviteli szakembereket.

Egyértelműen kiderült (12.ábra), hogy a számviteli szolgáltatók tisztában vannak vele, hogy a fennmaradásukhoz elengedhetetlen a újabb technológiák követése, alkalmazása, a innovációban való jártasság, a kérdőívkitöltők több, mint háromnegyede (78,5%-a) 4-es vagy az feletti pontszámot jelölt. Fontos, hogy a számvitel területén dolgozók nyitottak legyenek a digitalizáció által nyújtott lehetőségekre, felismerjék, hogyan tudnak minél magasabb szintű szolgáltatásokat nyújtani.

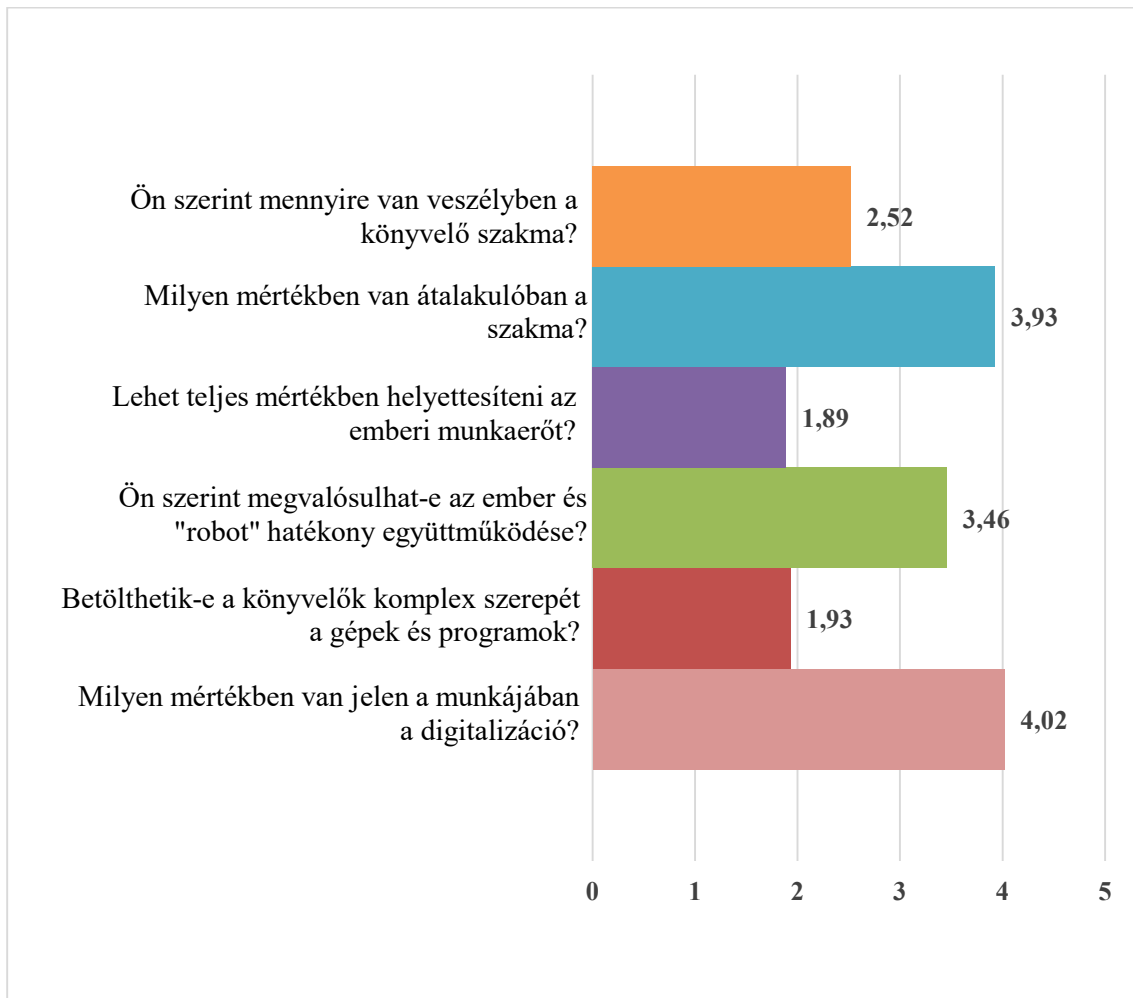

VÁLASZ	VÁLASZOK	ARÁNY
5/5	26	46.4%
4/5	18	32.1%
3/5	8	14.3%
2/5	4	7.1%
1/5	0	0%

12. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a kérdésre: Mennyire foglalkoztatják a könyveléshez kapcsolódó informatikai, technológiai újítások?

(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

A kérdőív során következő pontjaiban már a jövőre vonatkozóan fogalmaztam meg kérdéseket, amelyen egytől ötig terjedő skálán jelölhették a kitöltők, mennyire értenek egyet az adott kérdéssel. Érdekelt, hogy mennyire érzik veszélyben, illetve átalakulóban a könyvelő szakmát, illetve, hogy mennyire helyettesíthető a humán munkaerő robotok, gépek, szoftverek által. Az 1-es pontszám azt jelentette, hogy abszolút nem, az 5-ös a teljes egyetértést fejezte ki. Az eredményeket a következő diagram mutatja.

13. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a kérdőív 11. kérdésére

(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

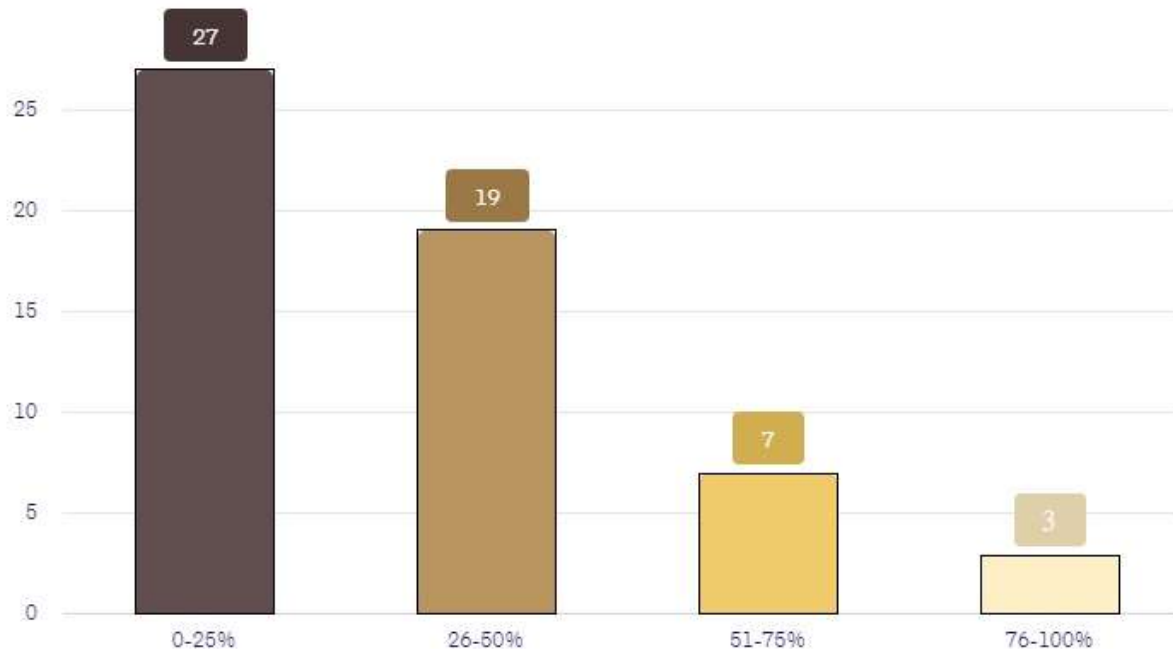
A kérdésre adott válaszok bizakodóak a jövőt illetően. A kérdésre, hogy mennyire érzik veszélyben a szakmájukat, 2,52-as átlagpontszám született. A legtöbb válasz a 3-as aranyközéput volt, a válaszadók 66%-a az 1-es és 2-es lehetőségekre voksolt, Teljes mértékben veszélyben csupán 2 ember érzi magát a szakmát illetően. Az átalakulás tekintetében is hasonló eredmény érkezett, az átlag 3,93 pont lett. A legtöbben az 5-ös számra voksoltak, ami azt jelenti, hogy a kitöltők is tapasztalják, hogy mekkora átalakuláson megy keresztül a könyvelő szakma.

Hogy lehet-e teljes mértékben helyettesíteni a humán erőforrást, egyértelműen a legkisebb pontra szavaztak, az emberi munkaerő nem helyettesíthető. Lesznek újabb és újabb programok, szoftverek, viszont teljes mértékben nem fogják tudni átvenni az emberek szerepét. Az viszont, hogy hatékonyan együtt tudjanak működni ezek a programok az emberekkel, sokkal valószínűbb, 3,46 az átlagos pont. Az embereknek kell egy program, egy szoftver, egy „robot”, amivel dolgozik, és a gépeknek is kell egy ember, aki vezérli őket, így igen, kialakulhat köztük egy hatékony kooperáció, ami mindenki számára előnyt jelent.

A könyvelők feladatköre igencsak összetett, mint arról már korábban szó esett. Tevékenységi skálájuk roppant sokszínű, és az elmúlt időszakban is folyamatosan bővült, és bővülni is fog. A laikus magánszemélyek, vállalkozók, akik nem tanulták a témához szükséges ismereteket, sem eddig, sem a későbbiekben nem fogják érteni, mitől is ennyire összetett a feladatkör, de vajon egy gép képes lesz rá? A kitöltők válaszai azt mutatják, abszolút nem. A válaszok háromnegyede kizártnak, elképzelhetetlennek tartja ezt. Mindössze 7 személy esik abba a kategóriába, akik szerint van rá esély, elképzelhető, hogy a gépek végezzék el a könyvelők mindennapi feladatait.

A digitalizáció minden vállalkozó életében jelen van, legyen szó egy kisebb fodrászról vagy egy nagyobb építőipari cégről akár. A könyvelők esetében a digitalizációnak jelentősen meghatározó szerepe lett az elmúlt években. Lehetetlen lenne már elkészíteni a bevételeket, beszámolókat a nagy cégek esetében papír alapú könyvvezetéssel. A kérdőívet kitöltő szakemberek is hasonlóan vélekednek, több, mint 90%-uk 3-as pontszám felett szavazott, az átlag 4,02 pont lett. Egyértelműen állíthatom, a digitalizációnak mérvadó hatása van, és lesz is a szakmabeliek tevékenységére, munkájára.

A digitalizáció hatására minden, ami eddig papír alapon, kézzel írva került rögzítésre gépesítésre kerül. Így történik ez a számviteli bizonylatok esetében is. Az automatizáció célja, hogy megszűnjenek a kézzel írt számlák és helyükbe az online számlázó programokkal készült számlák lépjenek. De hol tartunk ezen folyamatban jelenleg?

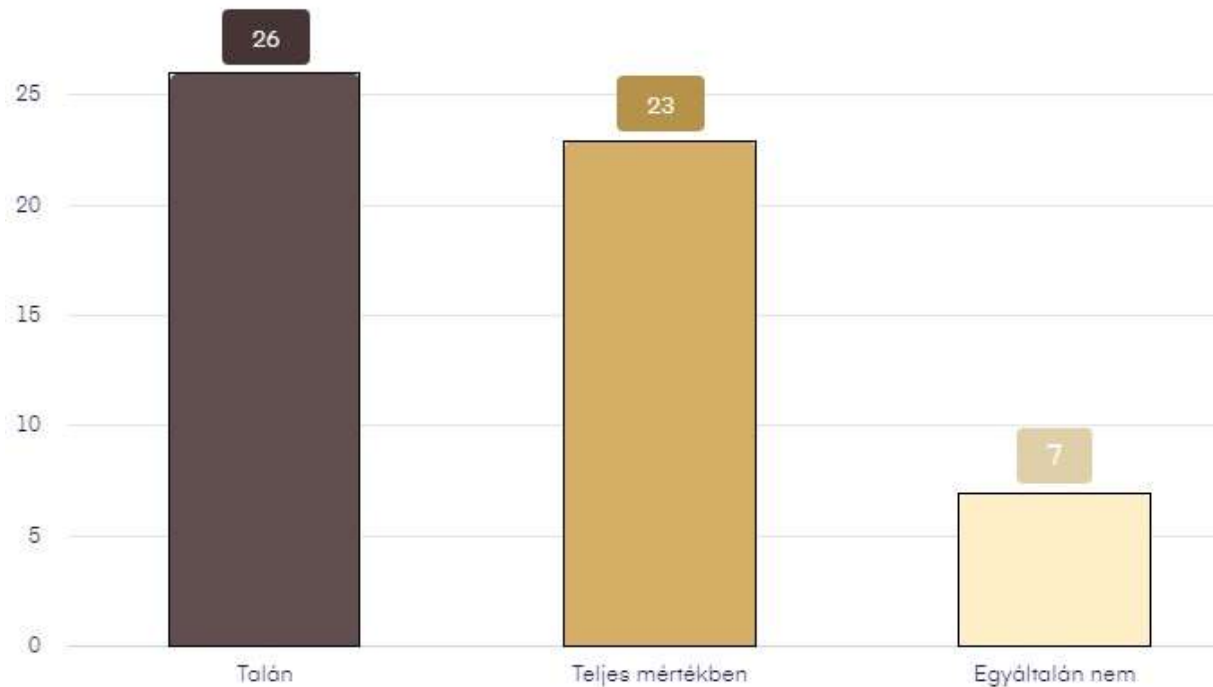
VÁLASZ	VÁLASZOK	ARÁNY
0-25%	27	48.2%
26-50%	19	33.9%
51-75%	7	12.5%
76-100%	3	5.4%

14. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a kérdésre: A beérkező/kimenő számlák mekkora aránya érkezik/távozik elektronikus úton

(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

Ahogy látszik, pillanatnyilag ez a folyamat még a kezdeteinél tart. A számlák jelentős része kézzel, papír alapon íródik, nem géppel. A vállalkozók félnek az online számlától, nem tudják értelmezni, hogy géppel írt, mégis papír alapú számlát írnak ugyanúgy, mert attól, hogy egy számla számlázó programmal íródik, még nem jelenti automatikusan, hogy elektronikus számlát ad ki az illető. Ilyen és ehhez hasonló hibák nap, mint nap előfordulnak a gazdaság szereplőinek körében.

Érdekelt, hogy mit gondolnak a szakemberek a következő összefüggésekről, amelyek megfogalmazódtak bennem. Kíváncsi voltam, mit gondolnak, kimutatható-e kapcsolat a vállalat mérete és a digitalizáció megvalósulásának mértéke közt?

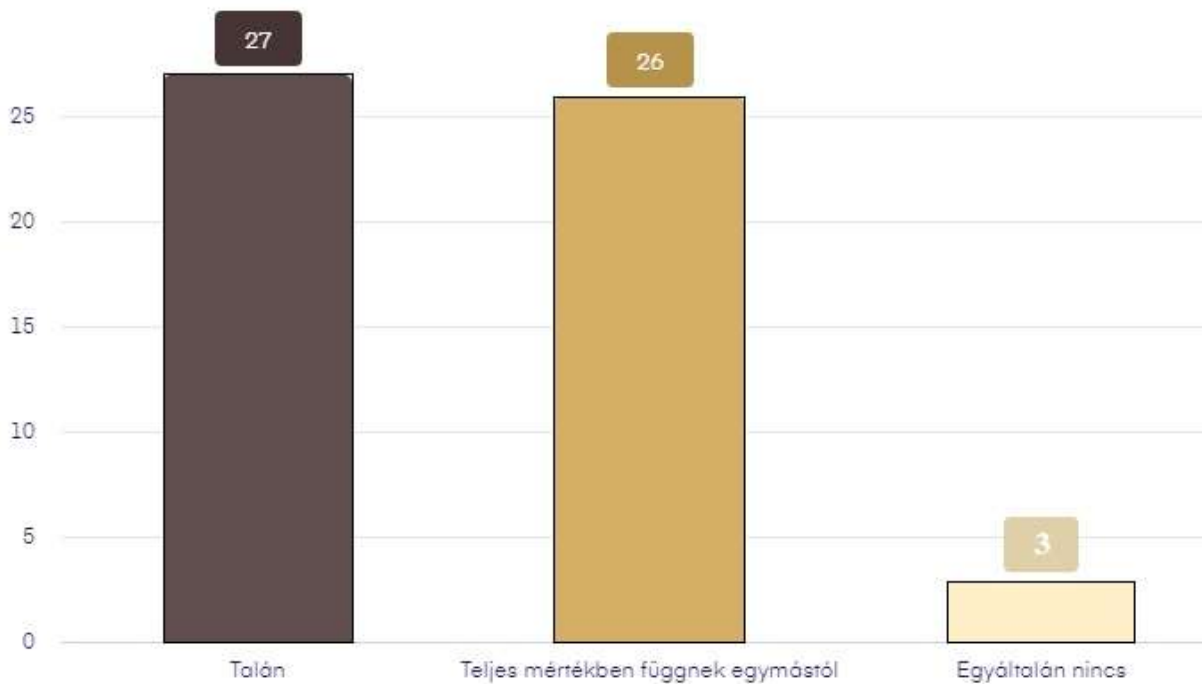
VÁLASZ	VÁLASZOK	ARÁNY
Talán	26	46.4%
Teljes mértékben	23	41.1%
Egyáltalán nem	7	12.5%

15. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a kérdőív 15. kérdésére

(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

A kitöltők többsége bizonytalanságot mutatott a válasz során, az utánuk következő többség szerint viszont teljes mértékben, egyértelműen meghatározó a digitalizáció megvalósulásában, hogy az adott vállalat mekkora. Én is ezt a csoportot képviselem, hiszen egy multicég előbb kapcsol a változásokra, attól tud hatékony maradni, ha a változásokra reagálva elsőként vezeti be az újabb fejlesztéseket, technológiákat.

A másik ilyen kapcsolat, amit vizsgáltam az volt, van-e összefüggés azon két dolog közt, hogy a vállalat milyen régióban található és a digitalizáció milyen mértékben valósul meg.

VÁLASZ	VÁLASZOK	ARÁNY
Talán	27	48.2%
Teljes mértékben függenek egymástól	26	46.4%
Egyáltalán nincs	3	5.4%

16. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a kérdőív 16. kérdését illetően

(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

A válasz az előző kérdéshez hasonlóan alakult, szinte fele-fele arányban érkezett szavazat a bizonytalanságra, és arra, hogy igenis függenek egymástól. Véleményem szerint igenis döntő szerepe van a helynek, ahol a vállalkozás elhelyezkedik. Egy fejlett térségben, fejlettebb régióban előbb megjelennek az újítások, korábban jönnek szembe a digitalizáció kínálta lehetőségek, mint elmaradottabb társainknál. A főváros ilyen szempontból előnyös lehet, ha új vállalkozásba szeretnénk fogni.

3.2.2. A szakma jövője

A technológia bevezetése jelentős változásokat hozott a könyvelők szerepében. Sok ismétlődő számviteli feladat van digitalizálva. A könyvelők sokkal kevesebb papírral tudnak dolgozni, munkájuk nagy részében táblázatokra és szoftvercsomagokra támaszkodnak. A felhőalapú tárolással a számviteli nyilvántartások bárhol és bármikor rendelkezésre állnak. A könyvelők munkája a konzultációra és tanácsadásra változik. A technológia elvégzi a megfelelőségi munkát, a könyvelők pedig elemzik, értelmezik és közlik az információkat az érdekelt felekkel. Míg a technológiai fejlődés néhány karriert elavulttá tett, a számvitel alapvető elemei változatlanok maradnak, és a szerep ugyanolyan létfontosságú, mint bármikor valaha. A könyvelők mindig is információkat szolgáltattak az érdekelt feleknek, ez nem változott, és nem is fog, csak az információ előállításának és közlésének módja változik.

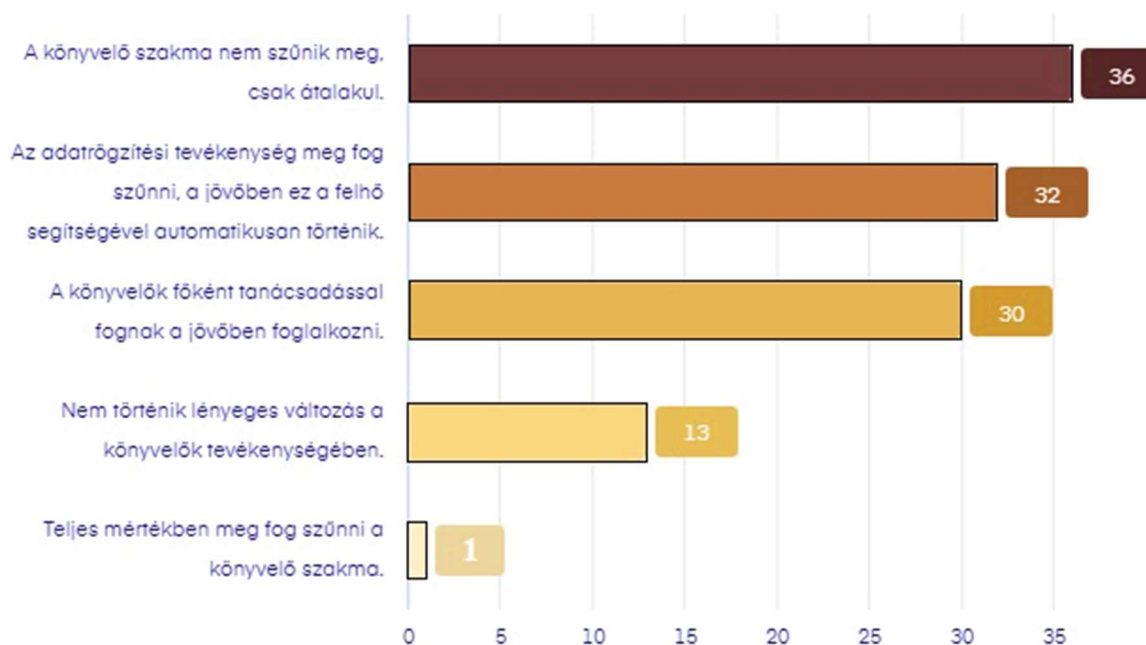
A pályára lépő diákok számára, így számomra is a jövő izgalmas. A diplomásoknak számítógépes ismeretekkel kell rendelkezniük, és felkészülni arra, hogy mindig naprakészek maradjanak a számviteli, szoftveres és szabályozási követelmények terén is. Fel kell készülnünk a folyamatos technológiai változásokkal járó kihívásokra, és képesnek kell lennünk az új informatikához való alkalmazkodásra. ³²

A kérdőívkitöltőkről általánosságban elmondható, hogy el tudják képzelni a jövőben olyan szoftverek létrejöttét, amelyek leveszik a munka terhének nagy részét a vállukról, tehát tudnak majd beszámolót készíteni, elemzéseket, kimutatásokat produkálni, illetve talán még béreket is számfejtenek önállóan. Az viszont kizárt, hogy az emberi munkaerő fontossága megszűnik a szakmában, hiszen a dokumentumokat továbbra is kezelni kell, és a gépek is irányításra szorulnak.

Jelenleg egy átlagos könyvelő munkaidejének nagy részét az adatrögzítési tevékenység és az ellenőrzés teszi ki, kevesek foglalkoznak minőségi tanácsadással. Remélhetőleg ez a jövőben csakis pozitív irányba változik, az adatrögzítési tevékenység hatékonyabbá válásával az ügyfelek is minőségibb szakértői tanácsokkal gazdagodhatnak.

³² Hozzáférés (URL): <https://this.deakin.edu.au/career/how-technology-is-changing-the-future-of-accounting>

Számos különféle találgatás születik a jövőt illetően, mindenkinek megvannak az elképzelései, miben fog változni a szakma. A kérdőív következő kérdésével megismerhetjük a kitöltők véleményét.

VÁLASZ	VÁLASZOK	ARÁNY
A könyvelő szakma nem szűnik meg, csak átalakul.	36	64.3%
Az adatrögzítési tevékenység meg fog szűnni, a jövőben ez a felhő segítségével automatikusan történik.	32	57.1%
A könyvelők főként tanácsadással fognak a jövőben foglalkozni.	30	53.6%
Nem történik lényeges változás a könyvelők tevékenységében.	13	23.2%
Teljes mértékben meg fog szűnni a könyvelő szakma.	1	1.8%

17. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai melyeket tartják lehetségesnek az felsoroltak közül
(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

A diagramon jól látszik, melyik lehetőséget mennyien tartják valószínűnek a megkérdezettek. A digitalizáció a könyvelés területén megosztó véleménnyel bír. A kitöltők több, mint fele gondolja úgy, hogy a szakma nem fog teljesen megszűnni, csak átalakul. Az adatrögzítési munkák a felhő segítségével automatikusan elkészülnek, így adatrögzítőre a jövőben szerintük nem lesz szükség. Ez a változás csakis előnyünkre válhat, hiszen felgyorsul az adatok kezelése, és a kevesebb adatrögzítés kevesebb tévedéssel és hibával párosul. Jelentős a válaszarány a

tanácsadói tevékenységgel kapcsolatosan is, ami azt jelenti, hogy a könyvelők tanácsadókká alakulva látják el munkájuk nagy részét. A kitöltők majdnem negyede (23,2%) gondolja úgy, hogy nem történik jelentős változás az elkövetkező években a szakmában, minden marad a régiben. Lényeges, hogy a kitöltők ezen csoport jórészt 56 év feletti, így őket már nem foglalkoztatják véleményem szerint igazán a jövő kérdései, nem szeretnének másfajta, egy új szemléletben gondolkodni. Egy válasz érkezett csupán arra a felvetésre, hogy a szakma teljes mértékben meg fog szűnni, viszont kiderült, hogy a válaszadó arra is voksolt, hogy a későbbiekben a tanácsadás kerül előtérbe, így arra következtetek, hogy a kitöltő arra asszociált, hogy a könyvelő tevékenységet a tanácsadói munkakör fogja felváltani.

A megjegyzés rovatban kapott szöveges válaszok alapján azt a következtetést vonom le, hogy az adózási módok változatlansága mellett elkerülhetetlen a könyvelő szakma léte. Amíg az adózási törvényekben folyamatos módosítások zajlanak, addig nem lehet teljes mértékben automatizálni a könyvelést. Ha esetleg egy becslésen alapuló adózás alakulna ki, abban az esetben elképzelhető lenne, hogy a felhőből kapott adatok alapján az adatrögzítés, a bevallások elkészítése automatikusan megoldható lesz, így a szakma hangsúlya áthelyeződhetne a tanácsadásra, az üzletvitelre vonatkozó stratégiai döntések meghozatalára.

Azt minden kétséget kizáróan kijelenthetjük, hogy a digitalizáció a könyvelésben felettébb megosztó állásfoglalásokkal bír. Tisztában vagyunk vele, hogy a könyvelők jó része felfedezte, forradalminak tartja a digitalizációt és aktuális tudással rendelkezik a témában. Ugyanakkor jelentős azon könyvelők száma is, akik nem igazán szeretnének a témával foglalkozni. Ez utóbbi inkább az idősebb generációs könyvelőkre vonatkozik, ők már nem igazán szeretnének egy újfajta szemléletet felvenni.³³

³³Digitális Könyvelő: Könyvelők a digitalizáció útján Letöltés időpontja: 2020.10.06.
Hozzáférés (URL): <https://digitalis-konyvelo.hu/oesszehasonlitas/konyvelo-szoftver-gyartok/79-blog/221-konyvelok-a-digitalizacio-utjan.html>

4. A KÖNYVELŐPROGRAMOKRÓL

Üresnek tűnne az esszém a jelenleg forgalomban lévő legmodernebb, leginnovatívabb könyvviteli szoftverek, programok ismertetése nélkül. Lényeges itt megjegyezni, hogy bár a digitalizáció korának talán legmeghatározóbb összetevője a konstans változás, a rohamos fellendülés, nem létezik még mindentudó program, de közelebb állunk hozzá 2020-ban, mint mondjuk 5 évvel ezelőtt.

Napjaink legtekintélyesebb újításai azok a szoftverek, amelyek már mesterséges intelligencián alapulnak. Tudományos fikcióként hangzik, de nagyon is létező dolog már ez, ugyanis jelenleg a számítógép-tudomány jelentős ágát képviseli, amely intelligens viselkedéssel, gépi tanulással, és a gépek adaptációjával foglalkozik. Így például szabályozással, tervezéssel és ütemezéssel, diagnosztikai és fogyasztói kérdésekre adott válaszadás képességével, kézírás-, beszéd- és arcfelismeréssel. Egy olyan tudományággá vált, amely a valós életbeli problémákra próbál válaszokat adni. A mesterséges intelligencia segítségével ma már olyan végtelen mennyiségű és jó minőségű tartalmat lehet előállítani, amiről sem az olvasó, sem a kereső robotok nem feltételezik, hogy nem valós ember írta azokat.³⁴

4.1. A programok digitális fejlődése

A legrégebbi könyvelőprogramok még az 1970-1980-as években keletkeztek, és mai szemmel nézve be kell látnunk, a könyvviteli szolgáltatások automatizálására és egyszerűsítésére tett kísérleti programfejlesztések nem vesztették el jelentőségüket, valamint ezen projektekre szánt összegek sem számítanak ablakon kidobott pénznek.

Az elmúlt 25 évben történt változások alapjaiban rengették meg mindenki életét. A szinte szüntelen digitalizáció jellemzi századunkat, valószínűleg ez jó pár évtizedig aktuális is lesz. Előbbi állításomat mi sem bizonyíthatja jobban, mint az, hogy évente jönnek olyan új fejlesztések, amelyek teljesen idejétmúlttá tehetnek alig használt, szinte új programokat, alkalmazásokat, szoftvereket. Az Y és Z generációnak, akik ebbe a szélesebb modernizációba születnek bele, a digitális világ nyújtotta technológiai vívmányok már nem jelentenek akkora megpróbáltatást, mint 40 éven felülieknek. Az idősödő könyvelőknek permanens küzdelem a legkorszerűbb programokon való munkavégzés, ami teljesen érthető. Ők annakidején még a papíralapú könyvelést tanulták és alkalmazták hosszú éveken keresztül. A fiatalabb generáció

³⁴ CSENTES Zoltán: Mesterséges intelligencia és a szövegírás jövője (2019). Letöltés időpontja: 2020.11.25.
Hivatkozás (URL): <https://ad-ops.hu/seo/mesterseges-intelligencia-szovegiras>

azonban hozzászólt a fejlődéshez, jobban alkalmazkodnak a változásokhoz, a legújabb fejlesztésekhez. 25 éve még egy teljesen más világ volt, az internet akkoriban kezdett elterjedni, okos eszközök még nem léteztek, az akkori számítógépek teljesítménye is mai szemmel nézve szánalmat keltő. Ha meg szeretnénk állapítani a technológia korszerűségét, elég egy egyszerű példa: egy mai olcsó okostelefon is nagyobb hatékonyságra képes, mint egy asztali számítógép 15 évvel azelőttől.

Azonban a könyvviteli szolgáltatások iránti elvárás ezzel együtt bővült, terebélyesedett ki, hiszen az új technikai eszközök alkalmazása mellett a szakmát az is jelentősen befolyásolja, hogy az ügyfelek már nem elégednek meg azzal, ha egy könyvelő a szolgáltatások széles skáláját nyújtja, hanem arra is igényük van, hogy hozzáadott értékeket kapjanak: mint például a folyamatos konzultáció lehetőségét, a proaktivitást vagy szakmai eseményeken való részvételt.

4.2. Könyvelő és „robot” hatékony együttműködése

Könyvelőként az idő számottevő részét olyan feladatokra fordítjuk, melyek sokkal hatékonyabban, gyorsabban elvégezhetőek napjaink modern eszközeinek használatával. A digitális eszközök tárháza hatalmas. Mindegyik rendszernek megvannak az előnyei és hátrányai is, ezért a választás közöttük nem könnyű. Azonban bármelyik rendszer bevezetése előtt először át kell gondolni saját „analóg” folyamatainkat. Enélkül a digitalizációs beruházások nehezebben térülnek meg, mint azt elsőre gondolnánk, kudarchoz, plusz munkához vezetnek.

Sokan egyetértenek abban, hogy a XXI. század legszámottevőbb áttörése a mesterséges intelligencia megalkotása lesz még bőven 2050 előtt. Már napjainkban, 2020-ban is találhatunk olyan programokat, melyek működése kezdetlegesen ugyan, de ezen alapszik.

A következő sorokban a teljesség igénye nélkül ismertetem a leginnovatívabb alkalmazásokat, szoftvereket.

Elsőként a VIKI Könyvelő Asszisztenssel kezdeném. Egy olyan kiegészítő program, amely mesterséges intelligenciát használva nyújt segítséget a könyvelőknek abban, hogy nem kell egyenként, kézzel küldözgetniük ügyfeleiknek a mindenféle adó- és járulékerősítést. A felhasználók a fizetendő tételeket már előre, azok megállapításakor meg tudják adni Vikinek, aki pedig az értesítő e-maileket a könyvelők helyett teljesen automatikusan, a megfelelő időpontban fogja megküldeni az ügyfeleknek.

4. kép: VIKI Könyvelő Asszisztens

Forrás: <https://v-ado.hu/>

Letöltés időpontja: 2020.11.25.

Számos olyan funkcióval bír, amik segítségével egy könyvelő jelentős időt spórolhat meg. „Egyedülálló ÁNYK kapcsolat, precíz adó kiküldés, paramétrezhetően, fizetési határidő előtt, egységes levélformátum, melyben az ügyfelek számára egyértelmű a fizetendő adó, naprakész eredménybemutató az ügyfelek részére (automatikus átvétele bármilyen könyvelő rendszerből), napi pénztáregyenleg mutatása, valutapénztárak kimutatása, tagi kölcsön állomány aktuális egyenlege, vevő - szállító összesített egyenleg, hogy az ügyfelek lássák a kintlévőségeket, beépített könyvelő program kapcsolat, igény szerinti lehetőség bármilyen könyvelői program kapcsolatra, könyvelési tételszám rögzítés (pénztár, bank, szállító vevő, vegyes külön és összesítve) illetve automatikus átvétele bármilyen könyvelő rendszerből, háromhavi átlag számítása könyvelési tételszámából díjszámításhoz, közvetlenül beépíthető a saját weboldalba.”³⁵ A VIKI tehát nem egy önálló program, működéséhez szükséges egy vele kompatibilis könyvelőprogram, amihez csatlakoztatni kell.

Következőként említeném az IMA felhőben dolgozó könyvelési és pénzügyi rendszert, mely mágikus képességeivel leveszi a könyvelők válláról a digitális anyagokból történő adatrögzítés, valamint a könyvelés jelentős részét. Mindezt úgy végzi, hogy nem csak a könyvelő, hanem a cég is ugyanezt a rendszert tudja használni pénzügyi folyamataik során. Ezzel biztosítani tudják, hogy egyes tételekkel egyáltalán nem is kell foglalkozni, mert ahogy a cég azt rögzíti IMA-ban, a könyvelése automatikusan el is van rendezve. A program többek között képes felismerni a

³⁵ Hozzáférés (URL): <https://v-ado.hu/> Letöltés időpontja: 2020.11.25.

banki forgalom tételeit, és azokat automatikusan le is tudja könyvelni, vagy akár az egyes számlák kiegyenlítését is el tudja végezni. Illetve azon felül, hogy meglehetősen hatékonyan végzi könyvelési feladatait, képes arra is, hogy mérje az egyes cégek könyvelésére fordított időt is.³⁶

5. kép: IMA könyvelő program

Forrás: <https://imakonyveloprogram.hu/>

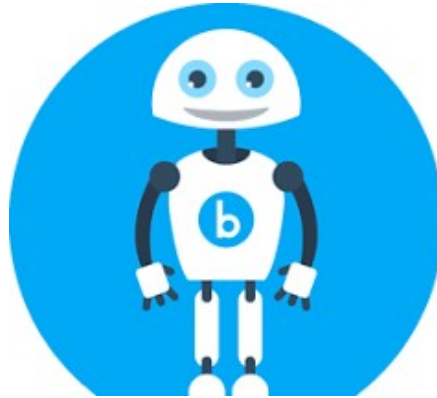
Letöltés időpontja: 2020.11.25.

Folytassuk a sort a Billcity-vel. Szintén egy mesterséges intelligenciát alkalmazó programról van szó, amely lehetővé teszi, hogy a program a számlákból egyre pontosabban olvassa ki az adatokat és megtanulja a kapcsolódó kontírozást is. Ezen felhőalkalmazásban összegyűlik a felhőben mindaz a „tudás”, amit a korábban beszkenelt számlák alapján a könyvelőirodákban a szoftver összegyűjtött. Így a szoftver képes lesz felismerni egy-egy számlán, hogy ki az eladó, ki a vevő, címüket, adószámukat, bankszámlaszámukat, milyen tételek szerepelnek a számlán, illetve milyen áfa-kulcsok párosulnak hozzájuk, az összegeket nettó-bruttó értékben stb. Ehhez a beolvasáshoz egy megfelelő szkennerre volt szükség, amely jó minőségben képes pdf-fájlt készíteni bármely gépi számláról. Az így beolvasott számlák alapján a Billcity programja által gyakorlatilag kontírozott adatsorokat kap a könyvelő, amelyeket már csak ellenőriznie kell, és ha rendben találta, egy klikkelést követően a csatlakoztatott könyvelőprogramba automatikusan könyvelődnek a tételek. A rendszer jelenleg 85%-os pontossággal dolgozik, valamint a cég nyilatkozata alapján már készül arra, hogy a banki adatokat is importálja. Ez azt jelenti, hogy idővel a Billcity arra is képes lesz, hogy automatikusan letöltse a banki forgalmakat és a számlákhoz hozzápárosítsa a megfelelő banki tételt is.³⁷

³⁶ Hozzáférés (URL): <https://medium.com/riport-guru-vagyok/hat%C3%A9konys%C3%A1gn%C3%B6vel%C5%91-eszk%C3%B6z%C3%B6k-k%C3%B6nyvel%C5%91k-sz%C3%A1m%C3%A1ra-c792b3a1784d> Letöltés időpontja: 2020.11.25.

³⁷ HIMMER Csilla: A könyvelés digitalizációja 1.0 konferencián mutatkozott be a Billcity Hozzáférés (URL): <http://blog.billcity.hu/a-konyveles-digitalizacioja-1-0-konferencian-mutatkozott-be-a-billcity/> Letöltés időpontja: 2020.11.25.

Úgy gondolom, a mesterséges intelligencia előtérbe kerülésével nyilvánvalóan a Billcity programja jelenti a jövőt. Senki nem fog a későbbiekben egyesével számlákat rögzíteni, ha a szkener segítségével a program automatikusan megteszi. Ma már ára miatt nem annyira elterjedt, illetve a kézzel írt számlákat nem képes feldolgozni, de a jövőben a kézi számlák megszüntetésével, a számlázóprogramok kötelezővé tételével ezen akadályok kiküszöbölhetőek, és valószínűleg minél több felhasználója lesz a Billcity programnak, úgy az ára is csökkenni fog.

6. kép: Billcity

Forrás: <https://www.billcity.hu/>

Letöltés időpontja: 2020.11.25.

Az ELZA egy elektronikus zárást támogató program, amely több program együtteseként teljeskörűen támogatja a havonkénti és az éves könyvviteli zárlati munkát. Alapfunkciója a beszámoló elkészítése. Ehhez a program a beolvasott főkönyvi kivonatból előállítja a mérleget és az eredménykimutatást. A kiegészítő mellékletet készítő program egy mintaszöveget tartalmaz, amely rugalmasan alakítható az egyes cégekhez, és automatikus adatkapcsolatot tartalmaz a mérleghez, a főkönyvi kivonathoz, valamint a beépített táblázatokhoz. A felhasználónak a beépített módosító tételekből ki kell választania az adott cégre vonatkozókat, és meg kell adnia a számadatokat. A program módosítja a megfelelő sorokat, és ezzel előállítja a cash-flow kimutatást. Az éves adóbevallások elkészítését a programba beépített adóbevallás nyomtatványok segítik, amelyek automatikusan átvesznek adatokat a főkönyvi kivonatból, illetve a mérlegből. Használatával növekedhet a munka hatékonysága és rendszerezettsége, de hozzájárul a vezetői ellenőrzés javításához, segíti az iroda egységes megjelenését, s a megbízók vezetői információval való ellátása is egyszerűbbé válik.³⁸

³⁸ MKVKOK: ELZA – Elektronikus zárást és dokumentálást támogató program, Letöltés időpontja: 2020.11.25. Hozzáférés (URL): <https://mkvkok.hu/elza---elektronikus-zarast-es-dokumentalast-tamogato-program>

A RIPORT alkalmazás lényege, hogy a főkönyvi kivonatot alakítja át egy olyan könnyen értelmezhető, átlátható pénzügyi és adózási riporttá, melyet még a szakirányú képzettséggel nem rendelkező cégvezetők is könnyedén megértenek. Ezen programmal megteremtődik az összhang a könyvelői munka, a tanácsadói tevékenység és a cégvezetés között. Az átlátható kimutatásoknak hála azonnal kiszűrhetőek a tévesen rögzített tételek, illetve a hiányzó számlák. Automatikus adózási értesítők segítségével a könyvelő mindig időben tájékoztathatja ügyfeleit az esedékes befizetésekről.³⁹

Hogy lehet-e teljes mértékben helyettesíteni a humán erőforrást, egyértelműen nem, ez a kérdőíves megkérdezésből is kiderült: az emberi munkaerő nem helyettesíthető. Mindig lesznek újabb és újabb programok, szoftverek, de ezek teljes mértékben nem fogják tudni átvenni az emberek szerepét. Sokkal inkább valószínű, hogy együttműködésükből hatékony eredmény születik. Az embereknek kell egy eszköz, egy program, egy szoftver, amivel dolgozik, és ezek eszközöknek is szükségük van egy emberre, aki vezérli őket, így igen, kialakulhat köztük egy hatékony kooperáció, ami mind a könyvelők, mind a vállalkozók, a piac szereplők számára előnyt jelent.

³⁹ Hozzáférés (URL): <https://riport.co.hu/> Letöltés időpontja: 2020.11.25.

5. DIGITÁLIS FELZÁRKÓZTATÁS

Magyarországon majdnem tízezer, világszerte több tízmillió informatikához kötődő állás betöltetlen, ennek oka sokak szerint az, hogy kevés informatikai szaktudással rendelkező szakember kerül ki az egyetemekről. A digitális képzések korában fontos, hogy akár már tizenéves korban elkezdődjön a tanulás, ami később a középiskolában folytatódik, és később az élet bármely területén kamatoztathatóvá válik. Az oly sokat emlegetett digitális átalakulás csak úgy mehet végbe, ha az élet minél több területén megjelenik az új technológiák által sugallt újszerű gondolkodásmód.⁴⁰

5.1. Az aktuális fejlettségi színvonal Magyarországon

A digitális (informatikai, infokommunikációs) fejlettség mérésére az Európai Unió megalkotott egy indexszámot, melynek segítségével összevethető az egyes tagállamok digitális versenyképesség terén elért fejlődése. Ennek neve a Digitális Gazdaság és Társadalom Index, angol rövidítéséből adódóan DESI (Digital Economy and Society Index).

Maga az index különböző dimenziókból áll, hiszen a DESI öt dimenzióban vizsgálja a tagállamok digitális fejlettségét. A dimenziók aldimenziókra oszlanak. Minden aldimenzió tartalmaz úgynevezett indikátorokat, ezek egy-egy szempont alapján elemzik, és egy mérőszámba tömörítve reprezentálják az adott tagállam digitális teljesítményét.

Az első dimenzió mutatja meg az adott ország digitális infrastruktúráját, a második pedig az adott tagállam polgárainak digitális kompetenciáit méri. A harmadik, negyedik és ötödik dimenzió a digitalizáltságot a populáció három fő szférájában vizsgálja (magánszemélyek, vállalatok, közigazgatás). A dimenziók logikailag összefüggenek, nem függetleníthetők egymástól, de módszertani szétválasztásuk lehetővé teszi a digitalizáció komplex társadalmi jelenségének vizsgálatát.⁴¹

Az Európai Bizottság évről évre elkészíti jelentését a tagállamok digitális fejlettségéről, a legfrissebb beszámoló idén, 2020-ban került bemutatásra.

„Az idei DESI tanúsága szerint mindegyik tagállamban és a mutató által mért minden kulcsfontosságú területen előrelépés történt. Ennek még nagyobb jelentőséget ad a koronavírus-

⁴⁰ Hozzáférés (URL): https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-8-2015-010929_HU.html
Letöltés időpontja: 2020.11.25.

⁴¹ Hozzáférés (URL): <https://digital-agenda-data.eu/datasets/desi/indicators#desi-dimensions>
Letöltés időpontja: 2020.11.25.

világjárvány, amely egyértelművé tette, mennyire nélkülözhetetlenek a digitális technológiák: lehetővé tették a munka folytatását, a vírus terjedésének nyomon követését, illetve a gyógymódok és oltóanyagok kutatásának felgyorsítását.”

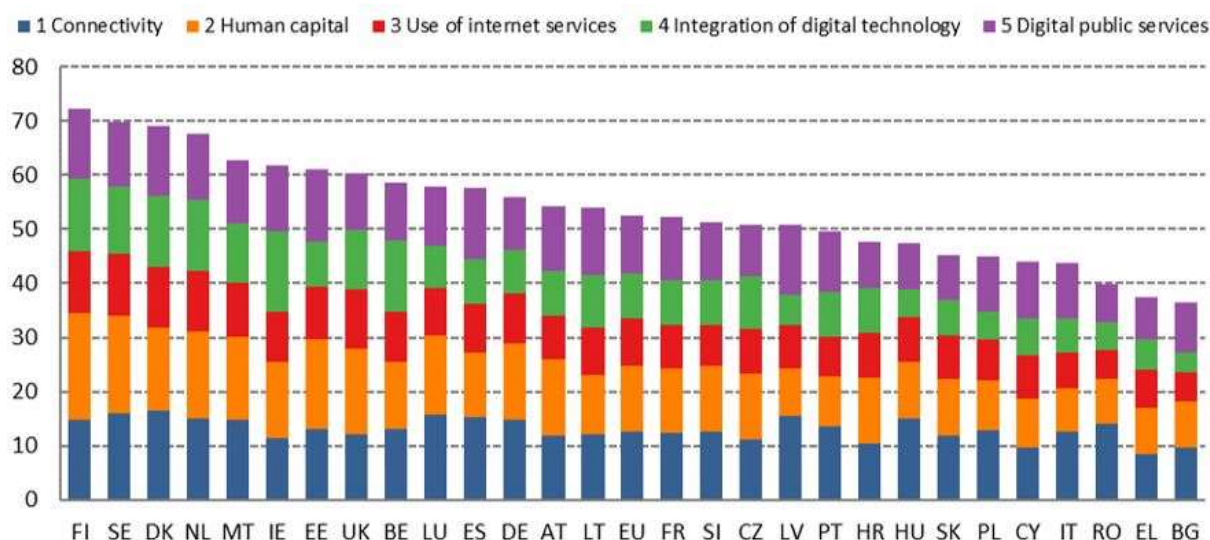
A digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutató öt fő szakpolitikai területen – nevezetesen a hálózati összekapcsoltság, a digitális készségek, az egyéni internethasználat, a vállalkozások digitalizáltsága és a digitális közszolgáltatások terén – követi nyomon a tagállamokban elért eredményeket. Az EU-ban Finnország, Svédország, Dánia és Hollandia jár az élen a digitális teljesítmény terén. Magyarország a 27 uniós tagállam között a 20. helyen áll.

A világjárvány előtti adatok alapján Magyarország a széles sávú hozzáférés tekintetében teljesít a legjobban: a legalább 100 Mbit/s sebességű internet-hozzáférés, valamint az 5G felkészültség tekintetében is a legjobban teljesítő tagállamok között szerepel, és jó eredményeket ért el a vezetékes széles sávú internet-hozzáférés terjesztése terén is.

Magyarország továbbra is lemaradásban van a digitális közszolgáltatások és a vállalkozások digitalizáltsága területén, bár a digitális közszolgáltatásokra vonatkozó összes magyar mutató jelentős javulást mutat. A vállalatok többsége nem aknázza ki a digitális technológiákban, például a felhőalapú számítástechnikában rejlő lehetőségeket, és csak kevés magyar vállalkozás értékesíti termékeit az interneten. A magyar lakosság fele nem rendelkezik alapvető digitális készségekkel és a szoftverek használatához szükséges ismeretekkel.

Ami az internethasználatot illeti, a magyarok 80%-a használja az internetet hetente legalább egyszer, ami 5 százalékponttal magasabb az egy évvel ezelőtti adathoz képest, de továbbra is elmarad a 85%-os uniós átlagtól. A magyar internethasználók 86%-a használ közösségi hálózatokat, ami a legmagasabb érték az EU-ban.”⁴²

⁴² Hozzáférés (URL): <https://www.zmkik.hu/hu/europe-direct/cikkek/desi-2020-az-europai-bizottsag-uj-jelentes-a-tagallamok-digitalis-fejlettsegerol-112979?print=1>
Letöltés időpontja: 2020.11.25.

7. kép: 2020. évi DESI főbb megállapításai

Forrás: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_20_1025

Magyarország listán elfoglalt helye évről évre változott, 2017-es 22. helyezésről 2018-ban és 2019-ben visszacsúszott a 23. helyre, 2020-ban a 21. helyezést érte el.⁴³

5.2. A humán erőforrás továbbképzése, felkészülés a jövő technológiáira

A technológiai és társadalmi változások rendkívül felgyorsultak napjainkban. Új területek bontakoznak ki, de ezzel szemben eltűnnek teljes szakmák is a változások hatására. A munka világa fokozatosan átalakul, ami komoly kihívások elé állítja a pályaválasztó fiatalokat. A nanogépek létrehozása vagy 3D nyomtatás megvalósítása például a hetvenes években elképzelhetetlennek tüntek, mára már viszont a hétköznapi élet szerves részeivé váltak. Ahogy az új fejlesztések terjedtek, így nőtt azon szakemberek száma is, akik megtervezték, gyártják, illetve működtetik ezeket a gépeket. A ma legsikeresebbnek számító szakmák, amik a legjobban fizetnek, 20 évvel ezelőtt nem is léteztek. De nem kell egy teljesen új terület ahhoz, hogy rávilágítsunk a változásokra, egy autószerelőnek vagy egy eladónak is teljesen más feladatai vannak manapság, mint 20-30 évvel korábban. Állíthatjuk, hogy mire egy fiatal kilép az iskolából, az ott megszerzett tudása jóformán elavulttá válik.

A változások rémisztően gyorsan zajlanak, és azok számára, akik csak felületesen figyelik, hamar kiszámíthatatlanná válik a jövő. A tudás megszerzésére sokkal kevesebb idő áll rendelkezésre, mint valaha, és ezzel a megpróbáltatással az iskola-rendszerek nehezen tudnak

⁴³ Hozzáférés (URL): <https://bitport.hu/lassan-kapaszkodunk-a-desi-letran>
Letöltés időpontja: 2020.11.25.

szembenézni. Vannak ismeretek, amelyeket csak az iskola keretein kívül lehet megtanulni, arról nem is szólva, hogy nincs befejezett tudás, a könyvelő szakmában pedig főleg nincs. Folyton, újra és újra a képzeletbeli iskolapadban kell elsajátítani az újabbnál újabb ismereteket.⁴⁴

Dr. Poór József, a Humán Szakemberek Országos Szövetségének elnöke azt nyilatkozta, hogy *„a piaci siker már nemcsak a fizikai eszközök, a berendezések és a technológia megszerzésén múlik, hanem a felkészült, megfelelő képességgel, tudással, tapasztalattal és elkötelezettséggel rendelkező emberi erőforrásokon, valamint a digitalizáció adta lehetőségek megfelelő kihasználásán.”*

A jelenkori gazdaság, a felpörgött világ megköveteli és igényli is a könyvelők mielőbbi bekapcsolódását, felzárkózását a digitális változások megpróbáltatásaihoz. A digitalizáció és az automatizálás lehetőségei kapcsán, ugyanis a monoton adatbeviteli tevékenységek nagymértékű csökkenésével értelemszerűen kevesebb könyvelőre, könyvelői szakemberre lesz szükség. Azonban a gazdasági versenyszellem, maga a digitalizáció a könyvelésben szinte kiköveteli, hogy a nyitott-szemléletű könyvelők minél több, professzionális szintű továbbképzéseken fejlesszék tudásukat.⁴⁵

De hogyan fog megváltozni a könyvelők munkája néhány éven belül? A mechatronikus, monoton adatrögzítés megszűnésével a könyvelő végre olyan feladatokat tud majd ellátni, ami igazi hozzáadott értéket jelent az ügyfelek számára. Ez egy win-win (nyer-nyer) állapot könyvelő és a vállalkozó számára is. Ezeket a feladatokat most leginkább azért nem tudják a könyvelők elvégezni, mert nincs elegendő idejük és nem rendelkeznek naprakész adatokkal.

Ezen változások velejárójaként megszűnnek az éjszakázások és a könyvelő is el tud menni a megérdemelt szabadságára bármikor, amikor szeretne, nemcsak a határidők letelte után.

Magyarországon nagyon sok könyvelőt képeztek az elmúlt évtizedekben. Van egy réteg, aki a fenti emelt szintű feladatok elvégzésére gyakorlatilag alkalmatlan, hiába rendelkezik akár mérlegképes végzettséggel. Nos, ők azok, akik ma is kizárólag abból élnek meg, hogy bepötyögik a számlákat és beadnak néhány bevallást. Az ő munkájuk valóban veszélyben lesz, ha nem hajlandóak képezni magukat.⁴⁶

⁴⁴ Hozzáférés (URL): <https://kreativwebdesignanfolyam.hu/webdesign-blog/jovo-szakmai-felkeszules-az-ismetletlenre> Letöltés időpontja: 2020.11.25.

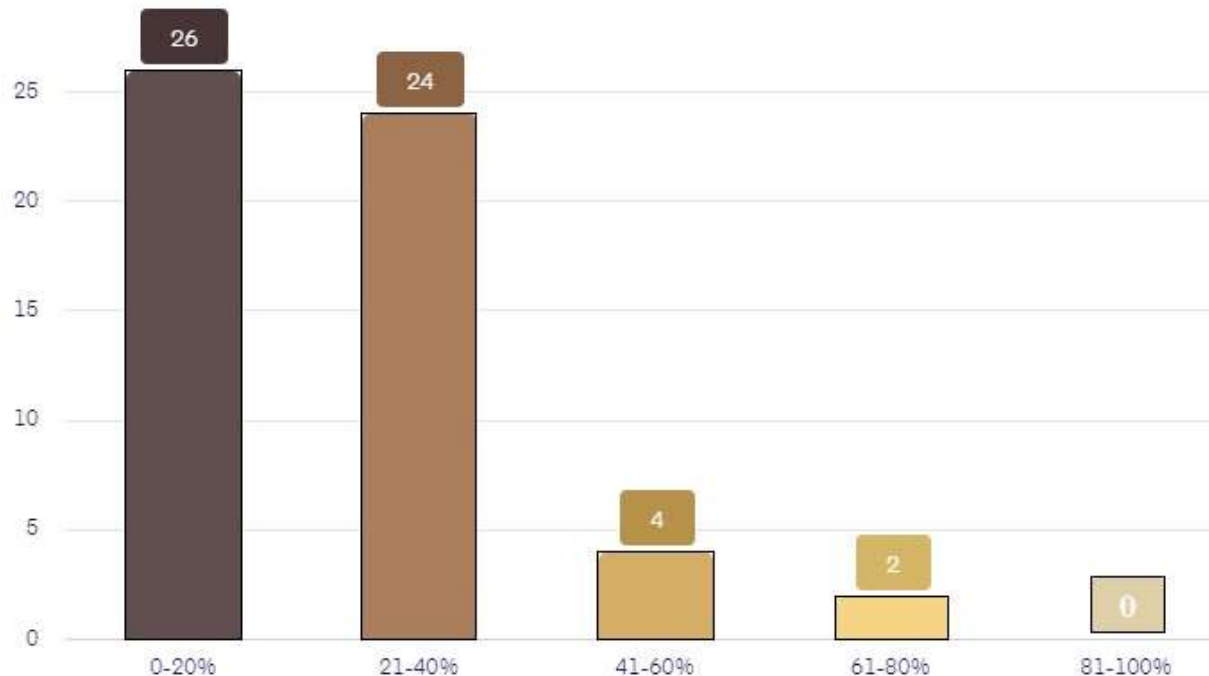
⁴⁵ Digitális Könyvelő: Könyvelők a digitalizáció útján Letöltés időpontja: 2020.10.06.

Hozzáférés (URL): <https://digitalis-konyvelo.hu/oesszehasonlitas/konyvelo-szoftver-gyartok/79-blog/221-konyvelok-a-digitalizacio-utjan.html>

⁴⁶ SZABÓ Dénes: Kevesebb könyvelőre lesz szükség 2022-ben? Letöltés időpontja: 2020.11.25.

Hozzáférés (URL): <http://blog.billcity.hu/kevesebb-konyvelore-lesz-szukseg-2022-ben/>

A térség könyvelőit megkérdeztem arról, azon felül, hogy mennyire érzik veszélyben a szakmájukat, hogy szerintük az elmúlt évtizedben milyen mértékben csökkent a humán munkaerő szükségessége szakmájukban.

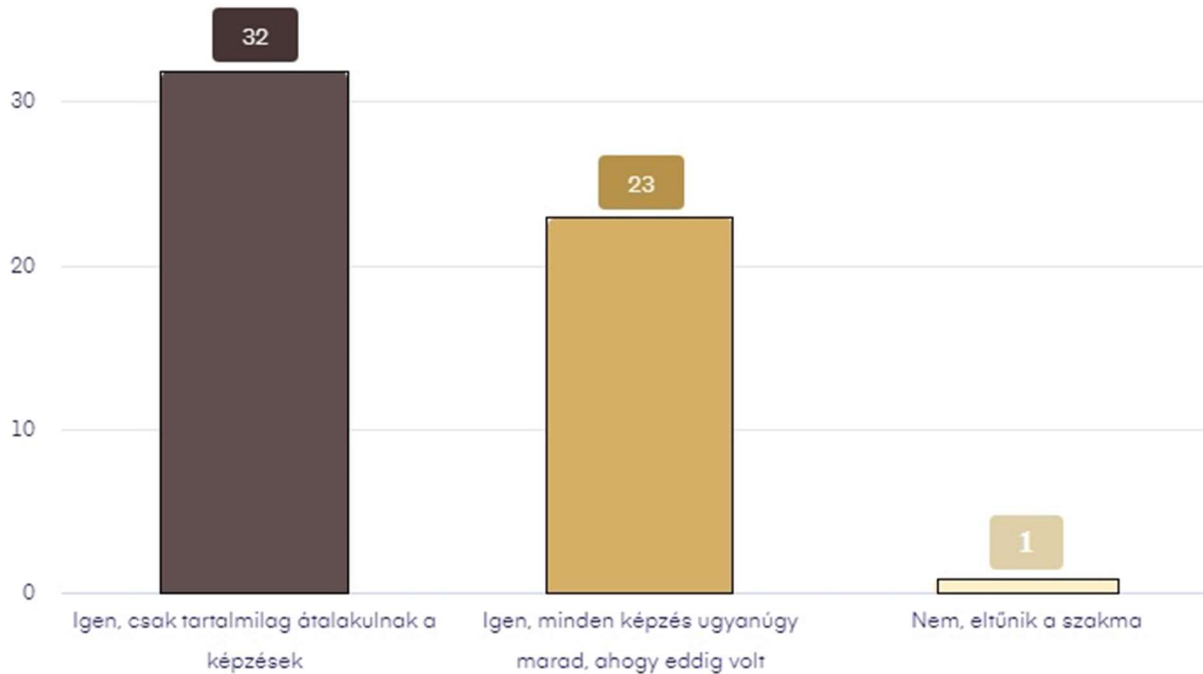

VÁLASZ	VÁLASZOK	ARÁNY
0-20%	26	46.4%
21-40%	24	42.9%
41-60%	4	7.1%
61-80%	2	3.6%
81-100%	0	0%

18. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a humán erőforrás szükségességének kérdésében
(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

A kapott válaszokat a 18. ábra szemlélteti. A kitöltők döntő része abszolút nem érzi úgy, hogy félnie kellene amiatt, hogy elveszíti állását, pozitívan látják a jövőt. Mintegy 90%-uk érzi úgy, hogy a közelmúltban aligha, vagy ha igen, akkor sem látványosan csökkent a munkaerő. A könyvelőirodáknak nem kell elküldeniük alkalmazottjaikat, csupán átképezni magukat, főként fejből, és a tanácsadói tevékenységre koncentrálni az adatrögzítés helyett.

De vajon szükség lesz a jövőben mérlegképes könyvelői képzésekre, szükség lesz-e könyvelőre oly formában, ahogy ma ismerjük a könyvelői tevékenységet? Foglalkoztatott a kérdés, így ezt is megkérdeztem a kérdőív során.

VÁLASZ	VÁLASZOK	ARÁNY
Igen, csak tartalmilag átalakulnak a képzések	32	57.1%
Igen, minden képzés ugyanúgy marad, ahogy eddig volt	23	41.1%
Nem, eltűnik a szakma	1	1.8%

19. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a mérlegképes könyvelői képzések szükségességének kérdésében

(Saját szerkesztés a Survio kérdőívkitöltő program alapján)

Amint láthatjuk, sokan úgy vélik, hogy szükség lesz a képzésekre, viszont a tartalmuk megváltozik. Sokan gondolják viszont még mindig azt, hogy minden marad a régiben. Véleményem szerint már nem feltétlenül ugyanazokat fogják oktatni, amiket pár évvel ezelőtt, hanem a digitalizáció, az informatikai eszközök, a technológia változásával egy újabb, ismeretekkel gazdagabb tanterv kerülhet a jövőben kidolgozásra.

A magyar könyvelő társadalmat jelenleg a fokozatos előregedés jellemzi, ez elmúlt években a szakma túlnyomó részét 41-65 év közöttiek alkotják, és a nyugdíjba menetellel a könyvelők közel fele abba is hagyja a munkát. Ha a kiöregedő könyvelők helyett minden évben körülbelül

ugyanannyi új, fiatal munkaerő lépne be a piacra, biztosított lenne az utánpótlás, úgy nem alakulna ki a jövőben könyvelő-hiány. De a statisztikák szerint a 40 évnél fiatalabb dolgozók aránya az elmúlt években rendre csökkent, és egyértelműen látszik, hogy a frissen vizsgázott könyvelők száma alacsonyabb, mint a nyugdíjba menőké. Az egyértelműen látszik, hogy a jövőben a könyvelői végzettség és a tapasztalat is keresett marad.

Amire feltétlenül készülni kell, az az átalakulás: főként a könyvelést segítő szoftverek, a könyvelő programok fejlődésével átstrukturálódnak a könyvelési feladatok is. Kevesebb adminisztráció, rögzítési munka, több ellenőrzés, elemzés. Úgy gondolom, a fiatalabb generáció számára ezen szoftverek megtanulása, kezelése már sokkal könnyebben fog menni, mivel ők már alapvetően is a digitális eszközökön nőttek fel, „kisujjukban” van használatuk.⁴⁷

⁴⁷ REPKA Ágnes: *A könyvelői szakma jövője*, Letöltés időpontja: 2020.11.27.
Hozzáférés (URL): <https://pallas70.hu/karrier-hir/2163>

6. ÖSSZEGZÉS

Dolgozatom összegzéseként ismertetésre kerülnek az általam levont konklúziók. A dolgozat első részében történelmi áttekintéssel kezdtük, ami véleményem szerint elengedhetetlen, hogy megismerjük annak a múltját, ahonnan indultunk, aminek most a jövőjét kutatjuk. Bemutatásra kerültek a könyvelési folyamatok, a legáltalánosabb klasszikus könyvelési teendők, mi volt a feladata egy könyvelőnek évekkel ezelőtt, napjainkban, és szó esett arról is, hogy vélhetően a jövőben ezek a feladatok hogyan fognak változni.

A legnagyobb, részletező fejezetben a kutatásom eredményeit boncolgattam. Készítettem egy belső interjút, ahol információban gazdag válaszokat kaptam, valamint egy kérdőíves megkérdezést, mely által szélesebb körben ismerhettem meg a szakemberek véleményét a témával kapcsolatosan. Szó esett napjaink legmodernebb programjairól, szoftvereiről, melyek segítségével a munka már egyszerűbben végezhető el, mint előtte bármikor. A mai könyvelőprogramok képesek átvenni több ember munkáját, ezzel a munkaerőpiacot hátrányosan érintve. Sokan félnek, hogy nem lesz szükség a munkájukra, hiszen a tudásuk elértéktelenedik, ha egy fejlett program is képes ugyanazon tevékenységek elvégzésére, ugyanazon tudás megszerzésére.

Arról nem is beszélve, hogy a mai könyvelő társadalom felettébb elöregedettnek mondható. Források igazolják, hogy a fiatal könyvelők aránya töretlenül redukálódott az évek során. Több idős könyvelő megy nyugdíjba, mint amennyien pályára lépnek, így ugyanannyi feladat elvégzésére sokkal kevesebb szakember áll rendelkezésre.

Biztosan állíthatjuk, hogy az elmúlt évtizedek során a szakma rengeteget változott, a felgyorsult világ komoly változásokat követelt. Nem lehet jövőbe látni, jósolni, de bizonyos konklúziókat levonni adatok, trendek alapján annál inkább. Egy biztos, a könyvviteli szolgáltatások digitalizációja még csak most kezdődött meg igazán.

Ennek a szakiránynak is jellegzetes ismérve az állandóan változó világ szűnni nem akaró szükségleteinek való megfelelésre törekvés. Előnyös szempontok között van, hogy ezáltal nem csak a költségek csökkennek, de a folyamatok is gyorsabban lezajlanak, egyes könyvelők leterheltsége is redukálódik. Egyelőre a hangsúly még azon van, hogy az ember és program kooperációja minél produktívabb legyen.

A digitális lehetőségek alkalmazása ma már elengedhetetlen az állandóan változó jogszabályi környezetben. Véleményem szerint a szakmában az fog fennmaradni, aki tud és hajlandó az újításokat elfogadóan dolgozni. Ugyanakkor meg kell említeni, hogy nemcsak a hivataloknak vannak elvárásai a munkánkkal szemben, hanem az ügyfeleinknek is. Sokan még mindig a rég megszokott Excel táblájukban és a kézi számlatömbben látják cégük pénzügyeit. Egy újabb rendszer bevezetésénél ezt is figyelembe kell venni, nem minden ügyfelünk fogja pozitívan értékelni a változást. Sokan ellenérzéssel állnak a számlák szkennelése felé, sokan nem tudják elfogadni a felhő alapú könyvelést vagy problémaként élik meg a bankkivonat fájlként való letöltését. Szoftver vásárláskor, új rendszer bevezetésekor ezeket a kérdéseket is figyelembe kell venni.

Márpedig a jövő a digitalizáció felé halad, ezt a kérdőív válaszai is megerősítik. A könyvelő szakma a mai mivoltában feltételezhetően eltűnik, helyébe egy komplexebb tevékenység lép, amelyet attól függetlenül még könyvelésnek fogunk nevezni. Középpontba a tanácsadás kerül az adatrögzítés helyett, a monoton feladatok megszűnnek, automatikusan elvégzésre kerülnek, így a könyvelő szakembereknek „csak” ellenőrizniük kell, a felszabadult időt pedig értékesebb, érdemibb munkákra fordíthatják.

A digitalizációra semmiképp sem hátrányként kell tekintenünk, sokkal inkább egy lehetőség, amit jól kell tudni kihasználni az emberiségnek. A gépek nem felváltják az emberek szerepét, hanem megkönnyítik mindennapjaikat. A jövő mindenképpen az emberek és gépek hatékony együttműködésére törekszik, és ezen lépcsőnek már minden bizonnyal az első fokán állunk.

Irodalomjegyzék

1. 2000. évi C. törvény a számvitelről
2. BODNÁR Ádám (2002): Az IBM története [online]
<https://www.hsw.hu/hirek/40558/az-ibm-tortenete.html>
Letöltés időpontja: 2020.09.26.
3. CSENTES Zoltán (2019): Mesterséges intelligencia és a szövegírás jövője
<https://ad-ops.hu/seo/mesterseges-intelligencia-szovegiras>
Letöltés időpontja: 2020.11.25.
4. DR. JUHÁSZ István (2019): Luca Pacioli, a könyvelés atyja [online] Wolters Kluwer
<https://ado.hu/ado/luca-pacioli-a-konyveles-atyja/>
Letöltés időpontja: 2020.09.06.
5. DR. KOVÁCS Imre (2011): Integrált vállalatirányítási rendszerek [online]
https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_Integralt_vallalatiranyitasi_rendszerek/ch06.html
Letöltés időpontja: 2020.09.26.
6. DR. SZTANÓ Imre (2019): A barlangrajzoktól a számítógépekig I.
https://perfekt.blog.hu/2019/08/14/a_barlangrajzoktol_a_szamitogepekig_i
Letöltés időpontja: 2020.09.06.
7. DR. SZTANÓ Imre (2019): A barlangrajzoktól a számítógépekig II.
https://perfekt.blog.hu/2019/08/21/a_barlangrajzoktol_a_szamitogepekig_ii
Letöltés időpontja: 2020.09.13.
8. DR. SZTANÓ Imre (2019): A barlangrajzoktól a számítógépekig III.
https://perfekt.blog.hu/2019/08/28/a_barlangrajzoktol_a_szamitogepekig_iii
Letöltés időpontja: 2020.09.11.
9. DR. SZTANÓ Imre (2015): A számvitel alapjai, Budapest, Perfekt Zrt. ISBN 978-963-394-842-2
10. HIMMER Csilla: A könyvelés digitalizációja 1.0 konferencián mutatkozott be a Billcity
<http://blog.billcity.hu/a-konyveles-digitalizacioja-1-0-konferencian-mutatkozott-be-a-billcity/>
Letöltés időpontja: 2020.11.25.
11. KNEITNER Lea (2016): Könyvelő feladatai [online]
<http://tilea.hu/konyvelo-feladatai/>
Letöltés időpontja: 2020.10.02.

12. KOCSIS Nagy Noémi: Mit írtak és hogyan az ókori Mezopotámiában? [online]
https://szerzoikonyvkiadas.blog.hu/2016/09/08/mit_irtak_es_hogyan_az_okori_mezopotamiaban
Letöltés időpontja: 2020.09.11.
13. KOMENCZI Bertalan (2011): Információ és társadalom [online]
https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0005_30_informacia_es_tarsadalom_scorp_06/632_a_hollerithgp.html
Letöltés időpontja: 2020.09.26.
14. KUZMANN Brigitta: A számvitel történelme
<https://www.timetoast.com/timelines/a-szamvitel-tortenelme>
Letöltés időpontja: 2020.10.02.
15. LÓRÁNT Károly (2017): Az ősi Egyiptom – egy sikeres tervezőgazdaság [online]
<http://www.hitelfolyoirat.hu/sites/default/files/pdf/16-lorant.pdf>
Letöltés időpontja: 2020.09.11.
16. MKVKOK: ELZA – Elektronikus zárást és dokumentálást támogató program
<https://mkvkok.hu/elza---elektronikus-zarast-es-dokumentalast-tamogato-program>
Letöltés időpontja: 2020.11.25.
17. PELCZNÉ Dr. Gáll Ildikó, SASVÁRI Péter: Számvitelszervezés és példatár [elektr. dok.]
http://real.mtak.hu/17767/1/szamvitelszervezes_pelczne_sasvari.pdf
Letöltés időpontja: 2020.09.26.
18. REPKA Ágnes: A könyvelői szakma jövője
<https://pallas70.hu/karrier-hir/2163>
Letöltés időpontja: 2020.11.27.
19. SIMONNÉ Romsics Erika (2017): A számvitel alapjai 1. előadás [Elektronikus dok.]
20. SINKA Júlia: A fáraó kedvenc írónka, avagy időutazás a könyvvitel világában [online]
https://adozona.hu/altalanos/A_farao_kedvenc_irnoka_avagy_idoutazas_a_ko_VHZWWG
Letöltés időpontja: 2020.09.13.
21. SINKA Júlia (2014): Így könyveltek ők [online]
https://adozona.hu/altalanos/Igy_konyveltek_ok_7E7CDU
Letöltés időpontja: 2020.09.16.
22. SINKA Júlia (2014): Mérlegen a középkor [online]
https://adozona.hu/altalanos/Merlegen_a_kozepkor_UFF4ML
Letöltés időpontja: 2020.09.15.

23. SZABÓ Dénes: Kevesebb könyvelőre lesz szükség 2022-ben?
<http://blog.billcity.hu/kevesebb-konyvelore-lesz-szukseg-2022-ben/>
Letöltés időpontja: 2020.11.25.
24. SZABÓ Szilvia (2015): Az írás tükrében
<http://www.azirastukreben.hu/irashordozok-akkor-es-most-a-kotablaktol-a-papirig>
Letöltés időpontja: 2020.09.11.
25. TIM Harford (2018): A csecsemőtápszer, a radar és a kettős könyvelés; Hogyan formálja az innováció a gazdaságot? Budapest, HVG Könyvek ISBN 978-963-304-591-6
26. TUDÁSBÁZIS: A digitalizálás fogalma [online]
[https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/nyomdaipar/szamitogepes- ismeretek/karakterfelismero-programok-tesztfeladat/a-digitalizalas-fogalma](https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/nyomdaipar/szamitogepes-ismeretek/karakterfelismero-programok-tesztfeladat/a-digitalizalas-fogalma)
Letöltés időpontja: 2020.10.06.
27. TUDÁSBÁZIS: A király és az állam Mezopotámiában. Az írás Mezopotámiában [online]
[https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/az-oskor-es-az-okor- vilaga/a-kiraly-es-az-allam-mezopotamiaban/az-iras-mezopotamiaban](https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/az-oskor-es-az-okor-vilaga/a-kiraly-es-az-allam-mezopotamiaban/az-iras-mezopotamiaban)
Letöltés időpontja: 2020.09.11.
28. VÁLLALKOZÁS-Okosan: Mi a könyvelő feladata? [online]
https://www.vallalkozas-okosan.hu/mi_konyvelo_feladata
Letöltés időpontja: 2020.10.02.
29. <https://www.digitaliskonyvelo.hu/> Letöltés időpontja: 2020.09.05.
30. <https://alkotonok.hu/az-ido-penz/> Letöltés időpontja: 2020.09.05.
31. <https://onlineszamla.nav.gov.hu/home> Letöltés időpontja: 2020.09.05.
32. [https://www.digitaliskonyvelo.hu/l/trendek-es-megoldasok-a-konyveles- digitalizaciojaban/](https://www.digitaliskonyvelo.hu/l/trendek-es-megoldasok-a-konyveles-digitalizaciojaban/) Letöltés időpontja: 2020.10.06.
33. [https://digitalis-konyvelo.hu/oesszehasonlitas/konyvelo-szoftver-gyartok/79-blog/221- konyvelok-a-digitalizacio-utjan.html](https://digitalis-konyvelo.hu/oesszehasonlitas/konyvelo-szoftver-gyartok/79-blog/221-konyvelok-a-digitalizacio-utjan.html) Letöltés időpontja: 2020.10.06.
34. [https://www.journalofaccountancy.com/newsletters/2018/nov/prepare-future- accounting.html](https://www.journalofaccountancy.com/newsletters/2018/nov/prepare-future-accounting.html) Letöltés időpontja: 2020.11.25.
35. [https://digitalis-konyvelo.hu/oesszehasonlitas/konyvelo-szoftver-gyartok/79-blog/221- konyvelok-a-digitalizacio-utjan.html](https://digitalis-konyvelo.hu/oesszehasonlitas/konyvelo-szoftver-gyartok/79-blog/221-konyvelok-a-digitalizacio-utjan.html) Letöltés időpontja: 2020.11.25.
36. [https://www.cpapracticeadvisor.com/home/article/10263076/the-evolution-of-technology- for-the-accounting-profession](https://www.cpapracticeadvisor.com/home/article/10263076/the-evolution-of-technology-for-the-accounting-profession) Letöltés időpontja: 2020.11.25.
37. <https://this.deakin.edu.au/career/how-technology-is-changing-the-future-of-accounting>
Letöltés időpontja: 2020.11.25.

38. <https://v-ado.hu/> Letöltés időpontja: 2020.11.25.
39. <https://riport.co.hu/> Letöltés időpontja: 2020.11.25.
40. <https://digital-agenda-data.eu/datasets/desi/indicators#desi-dimensions> Letöltés időpontja: 2020.11.25.
41. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-8-2015-010929_HU.html Letöltés időpontja: 2020.11.25.
42. <https://www.zmkik.hu/hu/europe-direct/cikkek/desi-2020-az-europai-bizottsag-uj-jelentese-a-tagallamok-digitalis-fejlettsegerol-112979?print=1> Letöltés időpontja: 2020.11.25.
43. <https://bitport.hu/lassan-kapaszkodunk-a-desi-letran> Letöltés időpontja: 2020.11.25.
44. <https://kreativwebdesigntanfolyam.hu/webdesign-blog/jovo-szakmai-felkeszules-az-ismeretlenre> Letöltés időpontja: 2020.11.25.
45. <https://medium.com/riport-guru-vagyok/hat%C3%A9konys%C3%A1gn%C3%B6vel%C5%91-eszk%C3%B6z%C3%B6k-k%C3%B6nyvel%C5%91k-sz%C3%A1m%C3%A1rac792b3a1784d> Letöltés időpontja: 2020.11.25.
46. https://www.bilingo.hu/blog/olvas/online-szamla-on-milyen-valtozasokra-keszuj-2020-julius-1-tol?gclid=Cj0KCQjw7sz6BRDYARIsAPHzrNJ7QnrVVgIrqIolzQtLSDRuNibCJyWYf68v219wZKgnHBWyHmwth1QaAqGWEALw_wcB Letöltés időpontja: 2020.12.01.

KÉP- ÉS ÁBRAJEGYZÉK

1. kép: Ékírástos agyagtábla.....	6
2. kép: Ülő írnok szobra	7
3. kép: HBSys Integrált Ügyviteli Rendszer	30
4. kép: VIKI Könyvelő Asszisztens	52
5. kép: IMA könyvelő program.....	53
6. kép: Billcity	54
7. kép: 2020. évi DESI főbb megállapításai.....	58
1. ábra: A számvitel.....	16
2. ábra: A számviteli elszámolás folyamata	17
3. ábra: A kérdőívkitöltők megoszlása nemek szerint, (%).....	31
4. ábra: A kérdőívkitöltők megoszlása életkor szerint, (fő)	32
5. ábra: A kérdőívkitöltők megoszlása végzettségük szerint, (fő)	33
6. ábra: A kérdőívkitöltők megoszlása a szakmában eltöltött idő alapján, (%)	34
7. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai az alkalmazott könyvelő program/szoftver kérdésében...	35
8. ábra: A kérdőívkitöltők értékelése az alkalmazott program/szoftver tekintetében, (pontszám).....	36
9. ábra: A kérdőívkitöltők válaszainak megoszlása a kérdésre, hogy tervezik-e lecserélni az alkalmazott programot, (fő)	37
10. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a kérdésre: Mely tevékenységek elkészítéséhez alkalmas a használt program? (fő)	38
11. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a kérdésre: Munkája során milyen gyakran használ számítógépet, laptopot, okostelefont?	40
12. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a kérdésre: Mennyire foglalkoztatják a könyveléshez kapcsolódó informatikai, technológiai újítások?	41
13. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a kérdőív 11. kérdésére	42
14. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a kérdésre: A beérkező/kimenő számlák mekkora aránya érkezik/távozik elektronikus úton	44
15. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a kérdőív 15. kérdésére	45
16. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a kérdőív 16. kérdését illetően	46
17. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai melyeket tartják lehetségesnek az felsoroltak közül.....	48
18. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a humán erőforrás szükségességének kérdésében	60

19. ábra: A kérdőívkitöltők válaszai a mérlegképes könyvelői képzések szükségességének kérdésében.....	61
--	----

Mellékletjegyzék

1. számú melléklet: Interjú – Dr. Vargáné Benkő Anikó
2. számú melléklet: A könyvelő szakma digitális forradalma kérdőív

Mellékletek

1. számú melléklet: Interjú – Dr. Vargáné Benkő Anikó

Először is az érdekelne, mióta dolgozik könyvelőként, illetve hány éve vezeti a könyvelőirodát?

Kezdetben, pályafutása elején milyen feladatai voltak könyvelőként, milyen tevékenységeket kellett elvégeznie?

Hogyan változott ez a tevékenység az évek során? Milyen jellegű átalakuláson ment át a szakma?

Hogyan tudott/tud lépést tartani a változásokkal a Benkő és Társa Kft? Mik az igények az ügyfelek részéről?

A naprakész könyvelés már nemcsak az ügyfelek, de a NAV részéről is elvárt, igaz?

Ön szerint a fejlődést az adóhatóság generálja, vannak olyan jogszabályi vagy egyéb specifikus környezetből érkező indikátorok, vagy van rá igény is?

Milyen változásokat hozhat a jövő? Mit gondol, a jövőben merre és milyen mértékben fog változni a szakma a digitalizáció hatására? Hogyan fognak megváltozni a szakmában dolgozók feladatkörei?

Hogyan próbál felkészülni ezekre a változásokra? Milyen előnyöket, illetve hátrányokat tapasztal? Milyen pozitív, negatív hatása van a digitalizációnak?

Elképzelhetőnek tartja, hogy a későbbiekben az adóhivatal készítse el a könyvelő szakemberek helyett pl. az áfabevallásokat vagy a beszámolókat?

Milyen könyvelő programot használ, mennyire elégedett vele?

Alkalmas-e a program a beszámoló, az adóbevallások elkészítésére, bérszámfejtésre, számlázásra, illetve képes-e adatokat átemelni egy másik rendszerből?

Lesznek-e olyan szoftverek a jövőben, amelyek automatikusan elvégzik a könyvelést, készítenek elemzéseket, kalkulációkat, elkészítik a beszámolót, képesek lesznek automatikus bérszámfejtésre? Esetleg mesterséges intelligenciát alkalmazva átveszik a könyvelők munkáját?

2. számú melléklet: A könyvelő szakma digitális forradalma kérdőív

Kedves Kitöltő!

Tóth Réka vagyok, a Pannon Egyetem Zalaegerszegi Gazdálkodási Karának pénzügy és számvitel alapszakos végzős hallgatója. Szakdolgozatom témája a könyvelő szakma jövőjére vonatkozik, a digitalizáció hatására bekövetkezett, illetve a jövőben várhatóan bekövetkező változásokat vizsgálom. Kérem a kérdőív kitöltésével segítse munkámat! A kérdőív kitöltése anonim, körülbelül 5 percet vesz igénybe.

Köszönöm, hogy időt szán a kitöltésre, ezzel hozzájárulva dolgozatom sikerességéhez és eredményességéhez!

1) Neme:

- Nő
- Férfi

2) Életkor:

- 25 év alatti
- 26-35
- 36-45
- 46-55
- 56-65
- 65 év feletti

3) Végzettsége:

- Mérlegképes könyvelő
- Okleveles könyvvizsgáló
- Pénzügyi-számviteli ügyintéző
- Adótanácsadó
- Bérügyintéző
- Egyéb

4) Mióta dolgozik a szakmában?

- 0-5 év
- 6-10 év
- 11-20 év
- 21-30 év
- Több, mint 30 éve

5) Milyen könyvelő programot/ szoftvert használ munkája során?

6) Mennyire elégedett az Ön által használt könyvelő programmal?

1 2 3 4 5

7) Tervezi-e közeljövőben lecserélni a jelenleg használt programot?

- Igen, mindenképpen
- Nem, megvagyok elégedve a jelenleg használt programmal
- Nem én döntök a program választásának kérdésében

8) Mely tevékenységek elkészítéséhez alkalmas a használt program?

- Beszámoló elkészítése
- Adóbevallások elkészítése
- Bérszámfejtés
- Automatikus számlázás
- Elemzések, kalkulációk készítése

9) Munkája során milyen gyakran használ számítógépet, laptopot, okostelefont?

- Alig, szinte soha
- Ritkán
- Gyakran
- Folyton, nem is tudnám nélküle elképzelni a napi munkavégzést

10) Mennyire foglalkoztatják a könyveléshez kapcsolódó informatikai, technológiai újítások?

1 2 3 4 5

11) Válaszoljon az alábbi kérdésekre!

(1= egyáltalán nem, 5= teljes mértékben)

• **Ön szerint mennyire van veszélyben a könyvelő szakma?**

1 2 3 4 5

• **Milyen mértékben van átalakulóban a szakma?**

1 2 3 4 5

• **Lehet teljes mértékben helyettesíteni az emberi munkaerőt?**

1 2 3 4 5

• **Ön szerint megvalósulhat-e az ember és „robot” hatékony együttműködése?**

1 2 3 4 5

- **Betölthetik-e a könyvelők komplex szerepét a gépek és programok?**

1 2 3 4 5

- **Milyen mértékben van jelen a munkájában a digitalizáció?**

1 2 3 4 5

12) Lesznek-e Ön szerint a jövőben olyan szoftverek, amelyek

- automatikusan elvégzik a könyvelést?
Nem Talán Igen
- beszámolókat készítenek?
Nem Talán Igen
- elemzéseket, kimutatásokat készítenek?
Nem Talán Igen
- automatikusan elkészítik a bérszámfejtést?
Nem Talán Igen
- képesek lesznek bizonyos adatok automatikus átemelésére egy másik rendszerből?
Nem Talán Igen
- képesek lesznek tanácsot adni?
Nem Talán Igen

13) Munkaidejének mekkora részét, hány százalékát teszik ki az alábbi tevékenységek?

- Adatrögzítés
0-20% 21-40% 41-60% 61-80% 81-100%
- Riportálás
0-20% 21-40% 41-60% 61-80% 81-100%
- Beszámolóképzítés
0-20% 21-40% 41-60% 61-80% 81-100%
- Ellenőrzés
0-20% 21-40% 41-60% 61-80% 81-100%
- Tanácsadás
0-20% 21-40% 41-60% 61-80% 81-100%

14) A beérkező/kimenő számlák mekkora aránya érkezik/távozik elektronikus úton?

- 0-25%
- 26-50%
- 51-70%
- 76-100%

15) Ön szerint kimutatható-e kapcsolat a vállalat mérete és digitalizáció megvalósulásának mértéke közt?

- Egyáltalán nem
- Talán
- Teljes mértékben

16) Ön szerint van-e kapcsolat abban, hogy a vállalat milyen régióban található és digitalizáció megvalósulásának mértéke közt?

- Egyáltalán nincs
- Talán
- Teljes mértékben függnék egymástól

17) Ön melyiket tartja lehetségesnek az alábbiak közül,

- Teljes mértékben meg fog szűnni a könyvelő szakma.
- A könyvelő szakma nem szűnik meg, csak átalakul.
- A könyvelők főként tanácsadással fognak a jövőben foglalkozni.
- Az adatrögzítési tevékenység meg fog szűnni, a jövőben ez a felhő segítségével automatikusan történik.
- Nem történik lényeges változás a könyvelők tevékenységében.

18) Az elmúlt évtizedben Ön szerint milyen mértékben, hány százalékkal csökkent a humán erőforrás szükségessége a könyvelő szakmában?

- 0-20%
- 21-40%
- 41-60%
- 61-80%
- 81-100%

19) Ön szerint szükség lesz-e a jövőben mérlegképes könyvelői képzésekre?

- Nem, eltűnik a szakma
- Igen, csak tartalmilag átalakulnak a képzések
- Igen, minden képzés ugyanúgy marad, ahogy eddig volt

20) Ha van egyéb észrevétele, véleménye a témához kapcsolódóan, kérem, ossza meg velem!

Köszönöm, hogy időt szakított a kérdőív kitöltésére! További szép napot kívánok!

PANNON EGYETEM Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

SZERZŐI NYILATKOZAT

Alulírott, Tóth Réka büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Tudomásul veszem, hogy a dolgozat elektronikus formátuma szerzői jogtisztaságának ellenőrzésére az Egyetem szoftveres ellenőrzést (plágiumszűrést) végezhet és ennek eredményét a dolgozat értékelésében felhasználhatja.

Tudomásul veszem, hogy a dolgozat elektronikus formátuma az Egyetem repozitóriumában kerül elhelyezésre és a hatályos jogszabályok, intézményi szabályzatok szerint, valamint a szerzői rendelkezésnek megfelelően biztosítható a kutatási célú hozzáférés. A dolgozat elektronikus formátumának metaadatai – ide értve a szerzői összefoglalót is – nyilvánosak.

Zalaegerszeg, 2020.12.20.

Tóth Réka s.k.
hallgató aláírása

PANNON EGYETEM
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg

ÖSSZEFOGLALÁS

A könyvelő szakma digitális forradalma

Tóth Réka

Nappali tagozat / Pénzügy és számvitel szak / Számvitel szakirány

Témaválasztásom korunk leggyakrabban feltett kérdésére, legtöbb oldalról körbejárt problémájára, a digitalizációra esett. Nincs olyan iparág, gazdasági terület melyet ne érintene a digitális fejlődés, s bizony így vannak ezzel a könyvviteli szolgáltatások is. A téma nem is lehetne aktuálisabb, végzős pénzügy és számvitel szakos hallgatóként emiatt is határoztam úgy, hogy a könyvelés jövőjének kérdéskörét boncolgatom.

Kutatásom során kétféle eljárással dolgoztam. Az egyik módszer az interjú megkérdezés, ahol egy szakmában dolgozó, évtizedek óta könyvelő irodát vezető jártas szakembert kérdeztem meg; a másik elemzési mód a kérdőíves kutatás volt, így szélesebb körű adatállományból is nyerhettem információkat.

A számvitel kezdetben a gazdasági tevékenység mérésére jött létre, napjainkra azonban számos funkcióval, feladattal bővült a területe. Úgy gondolom, aki a könyvviteli szolgáltatást választja hivatásának vállalnia kell az állandó ismeretszerzést, tanulást, fejlődést, a számtalan továbbképzésen való részvételt, tanfolyamokat, fejlesztenie kell önmagát és környezetét is, követve a piac elvárásait.

Digitalizáció, automatizálás, robotizálás... A XXI. század trendi fogalmai, amiket mindenki előszeretettel használ. De mit is jelentenek? A digitalizálás, mint fogalom leegyszerűsítve azt a műveletet jelenti, amelynek során főként egy más hordozón már megjelent művet (szöveget, képet, hangot) számítógéppel olvasható, kódolt formában tesszük át. Nyomtatott dokumentumokról, videókról, papír fényképekről készül a számítógép által feldolgozható jel.

Ma a technikai fejlődés következő lépcsőjén állunk, ahol a könyvelést az elektronikai adatfeldolgozással lehet kombinálni. Tehát a könyvelőknek fel kell készülniük szakmájuk alapvető megváltozására.

A világ könyvelőinek segítségére évről évre újabb könyvelőprogramok jelennek meg. Egy modern, hathatós könyvelőprogram felér egy (vagy több) asszisztenssel is: megkönnyítik az időszaki jelentések elkészítését, a könyvelést, valamint effektívebbé teszik a kapcsolattartást, a kommunikációt a könyvelők és a vállalatok között.

De vajon meddig mehet el ezen szoftverek innovációja, anélkül, hogy a könyvelő szakma felkerülne arra a bizonyos „emberi erőforrást helyettesítő gépesített, robotizált szakmák” listára? Hol van ennek az együttműködésnek a határa? Meglehet, hogy hiábavaló, haszontalan volt ennyi évet a felsőoktatásban töltenem? Mi lesz a könyvviteli szolgáltatók sorsa? Sokan

egyértelműen abban, hogy a XXI. század legszámottevőbb áttörése a mesterséges intelligencia megalkotása lesz még bőven 2050 előtt. Már napjainkban, 2020-ban is találhatunk olyan programokat, melyek működése kezdetlegesen ugyan, de ezen alapszik.

Kristó Zoltán tollából idézve: „*Jó könyvelő = IQ+EQ+DQ, azaz az alapos szakmai tudás, az érzelmi intelligencia és a digitális intelligencia lesznek majd azok a képességek, amelyek piacképesé tesznek majd egy könyvelőt.*”

Az elmúlt 25 évben történt változások alapjaiban rengették meg mindenki életét. A szinte szüntelen digitalizáció jellemzi századunkat, valószínűleg ez jó pár évtizedig aktuális is lesz. Biztosan állíthatjuk, hogy az elmúlt évtizedek során a szakma rengeteget változott, a felgyorsult világ komoly változásokat követelt. Nem lehet jövőbe látni, jósolni, de bizonyos konklúziókat levonni adatok, trendek alapján annál inkább. Egy biztos, a könyvviteli szolgáltatások digitalizációja még csak most kezdődött meg igazán.